

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



**Zhodnocení a porovnání vývoje výdajů vybraných obcí
regionu Český Krumlov**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: **doc. Ing. Ludmila Bervidová, CSc.**
Autor práce: **Marie Muzikářová**

© 2010 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení a porovnání vývoje výdajů vybraných obcí regionu Český Krumlov" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11. 3. 2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce doc. Ing. Ludmile Bervidové, CSc. za podnětné návrhy, rady a připomínky při zpracování práce. Rovněž děkuji panu Lubošovi Mlčákovi, starostovi obce Srnín a panu Milanu Štindlovi, starostovi obce Zlatá Koruna, za ochotu a poskytnutí potřebných informací ke zpracování charakteristik obcí a potřebných údajů z účetní evidence obcí.

**Zhodnocení a porovnání vývoje výdajů vybraných obcí
regionu Český Krumlov**

**Evaluation and Comparison of the Progress
on Expenses of Selected Municipalities in the Region
of Český Krumlov**

Souhrn

Bakalářská práce obsahuje k naplnění jejího hlavního cíle tři základní bloky. Úkolem prvního bloku bylo obecné charakterizování pojmů a principů fungování územní samosprávy. Další samostatný blok podává stručné informace o regionu Český Krumlov, podrobněji charakterizuje vybrané obce Zlatou Korunu a Srnín, s uvedením základních údajů a informací o spravovaných územích a zabezpečovaných činnostech, které v důsledku ovlivňují výdajovou stranu rozpočtů.

Třetím blokem je samotné analyzování vývoje výdajů. Na základě skutečných údajů o plnění rozpočtů za jednotlivé sledované roky 2000 až 2008, pomocí elementárních a grafických charakteristik časových řad, byl vyhodnocen dlouhodobý vývoj výdajů za každou obec jednotlivě a v členění výdajů na běžné a kapitálové. Vynakládané celkové roční výdaje přímo úměrně závisí na proinvestovaných finančních prostředcích za daný rok. Zatímco u dlouhodobého vývoje výdajů obce Srnín byl trend vzrůstající, u Zlaté Koruny celkové výdaje dosahovaly pravidelných meziročních poklesů a zvýšení s průměrným vzrůstajícím trendem do roku 2004, odkdy trendová přímka začala klesat.

Ze závěrečného vzájemného porovnání průměrně ročně obcemi vynakládaných finančních prostředků, přepočítaných na 1 obyvatele, byl zjištěn minimální rozdíl. Naopak porovnání průměrných celkových výdajů vynaložených na jednotku rozlohy spravovaného území rozdíl mezi obcemi prokázalo. Obec Zlatou Korunu stojí správa a samospráva jejího území dvojnásobné množství peněžních prostředků než obec Srnín.

Klíčová slova:

Územní samospráva, obec, soustava rozpočtů, rozpočet obce, rozpočtová pravidla, výdaje obce, běžné výdaje, kapitálové výdaje.

Summary

In order to fulfil the main objective, this Bachelor Thesis consists of three main sections. The subject of the first section is a general description of terms and principles of municipal authority effectiveness. Another individual section gives brief information about the Region of Český Krumlov and characterizes in detail selected municipalities such as Zlatá Koruna and Srnín together with providing basic data and information about the managed territories and ensured activities which have an influence on the expenditure items of budgets.

The third section describes the given analyses of the progress on expenses. Based on the existing data on the budget fulfilment for the individually monitored years 2000 to 2008, due to the elementary and graphical characteristics of this time series, long-term progress on expenses for each municipality was evaluated. As for expenses classification, these were divided into current and capital expenditures. The total amount of expenditure per year depends continually on financial means invested in the given year. Whilst the long-term progress on expenses of the municipality of Srnín has had an increasing tendency, the total expenses in Zlatá Koruna featured regular drops throughout the year and the increase with the average increasing tendency by 2004. Since the tendency line became to drop.

The conclusion of the comparison of the financial means spent on average yearly by the given municipalities, calculated per one inhabitant, shows a minimum difference. On the contrary, the comparison of the average total expenditure spent per unit on the surface of the managed territory showed a difference between the municipalities. The municipality of Zlatá Koruna spends double the amount of financial means on administration and self-administration than Srnín.

Key words:

Municipal Authority, Municipality, Budget Schedule, Municipal Budget, Budget Regulations, Municipal Expenditures, Capital Expenditures.

Obsah

1. ÚVOD	5
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
2.1. Cíl práce	7
2.2. Metodika	7
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	10
3.1. Územní samospráva, její význam a funkce.....	10
3.2. Postavení rozpočtu územní samosprávy v soustavě veřejných rozpočtů.....	14
3.3. Rozpočtová pravidla územního rozpočtu.....	17
3.4. Výdaje územního rozpočtu	19
4. CHARAKTERISTIKA ZVOLENÝCH OBCÍ REGIONU ČESKÝ KRUMLOV ..	23
4.1. Region Český Krumlov.....	23
4.2. Charakteristika obce Zlatá Koruna.....	24
4.2.1. Stručná historie Zlaté Koruny	24
4.2.2. Současná charakteristika obce.....	24
4.3. Charakteristika obce Srnín	27
4.3.1. Stručná historie Srnína	27
4.3.2. Současná charakteristika obce.....	27
5. VÝVOJ VÝDAJŮ ZVOLENÝCH OBCÍ REGIONU ČESKÝ KRUMLOV	30
5.1. Vývoj výdajů obce Zlatá Koruna	30
5.1.1. Hospodaření obce.....	30
5.1.2. Hodnocení vývoje výdajů	31
5.1.3. Struktura výdajů	32
5.2. Vývoj výdajů obce Srnín.....	35
5.2.1. Hospodaření obce.....	35
5.2.2. Hodnocení vývoje výdajů	35
5.2.3. Struktura výdajů	37
5.3. Porovnání vývoje výdajů zvolených obcí regionu Český Krumlov.....	39
6. ZÁVĚR	44
7. SEZNAM LITERATURY	46
8. PŘÍLOHY	48

1. ÚVOD

Každý občan České republiky je součástí nějakého územního společenství občanů, tj. územního samosprávného celku – obce, městyse, města, hlavního města Prahy, kraje, kde trvale žije, vlastní zde nemovitost či pozemky, případně uskutečňuje podnikatelskou činnost a nebo užívá nájemní byt. Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi pečujícími o všestranný rozvoj svého území, jenž je vymezeno hranicí, a o potřeby svých občanů, mají právní subjektivitu a při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Jejich působnost a hospodaření upravují právní předpisy ČR, přičemž je zohledněno i velikostní hledisko jednotlivých sídel. Základní právo založené na demokratickém principu – právo na samosprávu, zaručuje občanům územních celků Ústava ČR a umožňuje tak samostatné spravování místních záležitostí prostřednictvím volených zastupitelů, tzn. realizaci samostatné působnosti obcí, krajů. Ústavou a navazující legislativou stát, v rámci dekoncentrace veřejné správy, přenesl správu některých svých záležitostí na nižší články – obce a kraje, čímž přiblížil jejich výkon občanům. V tomto případě se jedná ze strany obcí o výkon přenesené působnosti.

Obce a kraje jsou součástí státoprávního uspořádání, tedy součástí veřejné správy, která je rozdělena na státní správu a samosprávu, při zajišťování své působnosti nejsou však stejně jako stát plně finančně soběstačné, z čehož vyplývá nutnost propojení jejich rozpočtů s rozpočty veřejnými.

S přihlédnutím k nedávnému historickému vývoji, kdy veřejná správa prošla řadou strukturálních změn, lze konstatovat, že podstata fungování a financování územních samosprávných celků není stále mezi občany všeobecně známá a jasná. Jejich zájem o obecní záležitosti je soustředěn pouze na řešení potřeb a problémů, které se dotýkají bezprostředně jich samých a jsou pro ně momentálně důležité, tj. zajištění jimi spotřebovávaných veřejných statků a finanční náročnost či zajištění zdrojů k řešení problému je již nezajímá, ať už z pohodlnosti nebo neznalosti.

I když mohou sami občané řadu teritoriálních problémů ovlivnit již ve fázi rozhodování v orgánech obcí či krajů, nevyužívají dostatečně svých práv a spíše se uchylují ke kritikám přijatých zveřejněných aktivit daného územního celku.

Občany preferované oblasti veřejných záležitostí mohou být v jednotlivých územních celcích odlišné s ohledem na ekonomické, geografické, demografické, politické, sociální a kulturní podmínky nebo individuální zájmy, což se odráží v rozhodovacích procesech příslušných orgánů a rovněž i ve struktuře a objemech vynakládaných finančních prostředků do různých oblastí samosprávy.

Výše uvedené skutečnosti a pracovní praxe ovlivnily výběr tématu pro bakalářskou práci, jejímž úkolem je zanalyzovat vývoj rozpočtových finančních prostředků vynakládaných k zajištění správy určitého území. Hospodaření obcí závisí na mnoha faktorech a konkrétních podmínkách daného území. K analýze a vzájemnému porovnání byla zvolena obec Srnín a obec Zlatá Koruna.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Rokem 2000 nabyla účinnosti řada právních předpisů, která zásadním způsobem ovlivnila fungování územní samosprávy ČR. Cílem této práce je:

- obecně charakterizovat pojem, funkce a význam územní samosprávy, její působnost, podle jakých pravidel hospodaří, jaké postavení má v soustavě veřejných rozpočtů a blíže specifikovat výdaje charakteristické pro územní rozpočty,
- zanalyzovat a zhodnotit vývoj a strukturu výdajů u dvou vybraných obcí okresu Český Krumlov za posledních devět let a následně je vzájemně porovnat. Pro toto porovnání přepočítat zjištěné hodnoty na jednoho obyvatele a jednotku rozlohy spravovaného území.

Obce mají povinnost ze zákona sestavovat přehledy o svém hospodaření. Tyto přehledy jsou předkládány vyšším územně samosprávným celkům, které je sumarizují za svůj správní obvod a předávají sebrané údaje Ministerstvu financí ČR, ale samostatnými výdaji chápanými jako vývojový ukazatel dané obce v dlouhodobém kontextu a porovnání výsledných hodnot s jinou obcí, není standardně zpracováváno. Přičemž přehledy a srovnání mohou zvýšit zájem obyvatel obce o využívání finančních zdrojů a současně posílit vazbu mezi preferencemi občanů a cíli zvolených zastupitelů.

2.2. Metodika

Práce je dle obsahu rozdělena do tří hlavních bloků. První část je věnována teoretickému vymezení pojmů a obecné charakteristice územní samosprávy, jejímu významu a funkcím, které plní v soustavě veřejné správy. Dále je vysvětlena problematika hospodaření obcí, jakými základními pravidly se hospodaření řídí a objasněno třídění výdajové části rozpočtu samospráv. Zpracování této části práce - literární rešerše - vychází metodicky především ze seznamu doporučené odborné literatury, z dalších vybraných vhodných odborných knih, ze zákonů vztahujících se k danému tématu a odborných časopisů.

Druhá část je zaměřena na charakteristiky zvolených obcí regionu Český Krumlov, pro které byly informace získány především z internetových stránek obcí, Českého statistického úřadu a díky vstřícnému přístupu a ochotě starostů, přímo od obcí. Stručný výčet o majetkových poměrech každé obce byl sestaven z účetních údajů vykázaných v aktivech rozvah sestavených k 31. 12. 2008.

Samotná analýza výdajů a vzájemné porovnání vývoje výdajů obcí jsou obsahem třetí části. Skutečně vynaložené finanční prostředky na realizování zákonných působností obcí podle jednotlivých let od roku 2000 až do roku 2008 byly čerpány z finančních výkazů sestavovaných k 31. 12. v souladu s vyhláškou Ministerstva financí ČR č.16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, které poskytly obce Srnín a Zlatá Koruna. Na základě těchto souhrnných údajů byly nejprve zpracovány tabulky s celkovým přehledem o skutečném hospodaření obcí dle sledovaných let – viz přílohy č. 1 a č. 2. Sumární přehledy byly podkladem k dílčím výpočtům realizovaným prostřednictvím počítačového programu Excel.

Byly použity statistické metody pro elementární charakteristiky časových řad za účelem zjištění, k jakým změnám docházelo v objemech výdajů (y) za jednotlivé zkoumané roky:

- první diference, tzn. absolutní přírůstky mezi jednotlivými ročními objemy výdajů v tisících Kč (y_t je hodnota v období t a y_{t-1} je hodnota období předchozího)

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n$$

- koeficient růstu v procentech, který vyjadřuje meziroční tempo růstu výdajů

$$k_t = (y_t / y_{t-1}) * 100 \quad t = 2, 3, \dots, n$$

- bazické indexy porovnávají hodnoty výdajů jednotlivých let k výdajům základního období, tj. rok 2000, v procentech

$$BI = (y_t / y_0) * 100 \quad t = 0 = \text{rok 2000}$$

V závěrečné části práce bylo k vzájemnému porovnání vývoje výdajů mezi obcemi použito poměrových ukazatelů:

- roční výdaje obce na jednoho obyvatele v tisících Kč

$$\frac{\text{celkové roční výdaje v tis. Kč}}{\text{počet obyvatel roku}}$$

- roční výdaje na jednotku rozlohy území obce v tisících Kč

$$\frac{\text{celkové roční výdaje v tis. Kč}}{\text{rozloha obce v ha}}$$

- průměrné celkové výdaje na 1 obyvatele obce za celé zkoumané období v tisících Kč

$$\frac{\sum_{i=1}^n \text{výdaje}_i}{\sum_{i=1}^n \text{počet obyvatel}_i}$$

$i = 1, 2, \dots, n = \text{jednotlivé roky zkoumaného období}$

$n = \text{počet let zkoumaného období}$

- průměrné celkové výdaje na 1 ha území obce za celé zkoumané období v tisících Kč

$$\frac{\sum_{i=1}^n \text{výdaje}_i}{\sum_{i=1}^n \text{počet ha}_i}$$

$i = 1, 2, \dots, n = \text{jednotlivé roky zkoumaného období}$

$n = \text{počet let zkoumaného období}$

Výsledné údaje byly pro názornost přeneseny do grafické podoby a charakterizovány pomocí trendové přímky.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1. Územní samospráva, její význam a funkce

Pojem územní samospráva v České republice existoval do čtyřicátých let 20. století, následně fungovala samospráva pouze na základním stupni (obce). I když v té době nebyl popírán smysl a potřeba samosprávy (Marková, 2000), zavedení podřízenosti nižších stupňů národních výborů stupňům vyšším do určité míry oslabilo principy samosprávy. Výkon veřejné správy, relativně nezávislé na státní správě, se právně nerealizoval až do roku 1990.

Obnovení a nastavení funkční samosprávy v odpovídající struktuře k územnímu členění státu začalo v důsledku zásadních změn v uspořádání politické moci státu, které se odehrály v roce 1989.

K tomu, aby mohla územní samospráva existovat a realizovat svoje funkce je třeba vytvořit legislativní a ekonomické předpoklady (Provazníková, 2007).

Základním pilířem pro vytvoření systému územní samosprávy je její právní základ. Ten je dán nejvyšším právním předpisem právního řádu České republiky – Ústavou. Dle Hlavy sedmé zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, se území České republiky člení na obce – základní územní samosprávné celky, a kraje – vyšší územní samosprávné celky. Každá obec je součástí vyššího územního samosprávného celku, jehož vytvoření nebo zrušení lze realizovat jen ústavním zákonem. Územně samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Jako veřejnoprávní korporace mohou mít vlastní majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti těchto celků jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Obce i kraje jsou samostatně spravovány zastupitelstvy, jejichž působnost může být stanovena pouze zákonem.

Přiznání práva na samosprávu (Brůna, 2002) je akceptováním toho, že obce a kraje logicky mají podstatně blíže k řešení lokálních, resp. regionálních záležitostí než stát.

Můžeme říci (Provazníková, 2007), že územní samospráva je forma veřejné vlády a veřejné správy – umožňuje samostatné spravování věcí veřejných na území menším

než je stát. Každý stupeň územního samosprávného celku je tedy vymezen geograficky, ve kterém žije společenství občanů a realizuje samosprávu veřejných záležitostí, které se týkají daného společenství občanů. Je reprezentantem pluralitního demokratického systému v dané obci nebo regionu. Rozhodování je založeno na veřejné volbě a je realizováno buď

- přímou volbou, kdy občané rozhodují přímo o zásadních otázkách v dané obci, či regionu, nebo
- nepřímou, prostřednictvím volených zástupců (zastupitelů).

Potřeba vzniku vyšších územních samosprávných celků vyplynula ze záměrů reformy veřejné správy, jejíž realizace začala přijetím mnoha nových právních norem. V prvé řadě se jednalo o změnu Ústavy ČR zákonem č. 347/1997 Sb., následovalo přijetí zákonů č. 128/2000 Sb., o obcích, č. 129/2000 Sb., o krajích, a č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze a současně byly přijaty neméně důležité a rozhodující právní předpisy upravující hospodaření státní správy a rovněž samosprávy, a to zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (tzv. velká rozpočtová pravidla), a č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (tzv. malá rozpočtová pravidla). Důsledkem nové právní úpravy pak byly podstatné strukturální a funkční změny na úrovni veřejné správy, která zahrnuje i samosprávu. Významným mezníkem v probíhajících změnách bylo ukončení fungování okresních úřadů, jejichž činnost (státní správa) a s ní související majetek státu přešly podílem na kraje nebo obce. Podle podílu státní správy byly zákonem stanoveny 3 typy obcí:

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti,
- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce s rozšířenou působností.

Brůna (2002) k tomuto uvádí, že je územní samospráva součástí veřejné správy (zařazené do moci výkonné) a vykonává kromě samostatné působnosti i činnosti původně přiznávané státu s tím, že teprve stát cestou práva (zákonů) může tyto činnosti delegovat na jiné subjekty, tedy obce a kraje. Orgány obcí a krajů vykonávají veřejnou správu jak formou na ně přenesené státní správy, tak realizací samostatné působnosti.

Z hlediska subjektů vykonávajících veřejnou správu pak stojí vedle sebe stát (státní orgány), územní samosprávné celky (orgány obcí a krajů) a jiné subjekty (nadace, fondy, atd.).

Samospráva je tedy výrazem decentralizace a demokracie (Provazníková, 2007). Podle Hamerníkové (2000) je územní samospráva projevem demokratického uspořádání společenského systému a znamená v podstatě přenesení kompetencí při rozhodování o rozmanitých záležitostech v rámci určitého území z centrální vlády na region, obec či město. Oproti státní správě a státnímu veřejnému sektoru jsou v rámci územní samosprávy a municipálního veřejného sektoru ve větším rozsahu zastoupeny prvky přímého demokratického rozhodování (na úrovni státní správy jde spíše o delegování práva rozhodovat o věcech veřejných na zastupitele voličů).

Územní samospráva (nyní míněna samostatná působnost) se svým způsobem přibližuje soukromé správě, a sice tím, že je zaměřena pouze na vlastní záležitosti. Se státní správou ji naopak spojuje to, že i obecní či krajské záležitosti náležejí do teritoria veřejné správy (Brůna, 2002).

Pokud shrneme výše uvedená fakta, lze konstatovat, že územní samospráva je součástí veřejné správy, vykonává přenesenou působnost státu, která je státem dotovaná formou příspěvku na výkon státní správy. Avšak jejím klíčovým posláním je zabezpečovat samostatnou působnost prostřednictvím zákonem daných kompetencí pro společenství občanů na území vymezeném hranicí obce nebo kraje, přičemž tyto dva samostatné subjekty nejsou ve vztahu podřízenosti nebo nadřízenosti, neboť jim zákony stanoví své samostatné kompetence.

Z hlediska organizačního je tedy obec základní jednotkou územní samosprávy, jenž má prvořadou úlohu (Provazníková, 2007) zabezpečit pro své občany celou řadu veřejných statků a služeb a tím vytvářet podmínky pro sociálně ekonomický rozvoj daného území ať již prostřednictvím svých neziskových organizací nebo i jinými způsoby, při respektování požadavku maximální hospodárnosti a efektivnosti.

Vzhledem k charakteristice veřejného statku nefunguje jeho zajišťování prostřednictvím trhu a proto musí být zajišťován veřejně. Pod veřejným zajišťováním

rozumíme způsob rozhodování o produkci či spotřebě statku, tj. veřejnou volbou prostřednictvím hlasování a způsob financování (zpravidla prostřednictvím rozpočtu) produkce veřejných statků. Při zohlednění prostorového aspektu statků (Provazníková, 2007), se lze na úrovni obcí a krajů setkat zejména s poskytováním místních (lokálních) nebo regionálních statků a služeb.

Význam územní samosprávy spočívá především v zaručení samostatného rozhodování občanů daného území prostřednictvím svých volených zástupců (Ústava ČR). Podrobně specifikují pravomoci orgánů územních celků, rozsah samostatné a přenesené působnosti, odpovědnost jednotlivých stupňů územní samosprávy, vzájemné vztahy mezi jednotlivými stupni samosprávy, vztahy samosprávy vůči státu, zákony o obcích a o krajích (Provazníková, 2007).

Základním samosprávným celkem v ČR jsou obce. Podle zákona o obcích do jejich samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny zákonem krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost. Patří sem zejména záležitosti, které jsou svěřeny zastupitelstvu obce, jako například schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, zřizování peněžních fondů, rozhodování o založení nebo rušení právnických osob, příspěvkových organizací, navrhování změn katastrálních území uvnitř obce, rozhodování o spolupráci a její formě mezi obcemi, rozhodování o majetkoprávních úkonech taxativně uvedených zákonem. Obec dále pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů jako je především uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Obce mají zákonem uloženo pečovat o svůj majetek, o jeho zachování a rozvoj, chránit jej před zničením, poškozením, odcizením či zneužitím. Stuchlíková a Komrsková (2007) dodávají: Územní samosprávné celky o majetek pečují tak, aby ho zachovaly a rozhojnily.

Mezi uzákoněná práva občanů, kteří jsou státními občany ČR a mají v daném území trvalý pobyt, patří právo volit a být volen do zastupitelstva, hlasovat v místním

referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem, vyjadřovat se na zasedáních zastupitelstva k projednávaným věcem, k návrhu rozpočtu a k závěrečnému účtu za uplynulý kalendářní rok v souladu s jednacím řádem zastupitelstva. Dále nahlížet do rozpočtu a závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, do usnesení rady, výborů zastupitelstva a komisí rady. Občané mohou za stanovených podmínek požadovat projednání určité záležitosti, podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty. Zákon upravuje i práva fyzických osob, které vlastní v daném území nemovitost nebo jsou cizími státními příslušníky. Na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva občané tajným hlasováním volí zastupitelstvo obce, jehož funkční období je čtyři roky. Zvolení členové zastupitelstva volí ze svých řad starostu obce, který zastupuje obec navenek, stojí v čele obecního úřadu a je odpovědný za výkon své funkce zastupitelstvu. Stejným způsobem mohou volit členy rady obce, která je výkonným orgánem obce, pokud je zřízena. Dalším orgánem je obecní úřad, tvořený starostou, místostarostou, tajemníkem, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci. Samostatná působnost úřadu spočívá v plnění úkolů uložených zastupitelstvem nebo radou obce a přenesená působnost je dána zvláštními zákony a zákonem o obcích. Jako iniciativní a kontrolní orgány obce může zastupitelstvo obce zřizovat výbory. Mezi povinně zřizované patří výbory kontrolní a finanční.

Zabezpečení potřeb a úkolů obecní správy vyžaduje dostatek finančních zdrojů a také přesná jednotná pravidla pro nakládání s těmito zdroji i s ohledem na skutečnost, že tyto místní správy jsou součástí veřejné správy a součástí veřejné rozpočtové soustavy.

3.2. Postavení rozpočtu územní samosprávy v soustavě veřejných rozpočtů

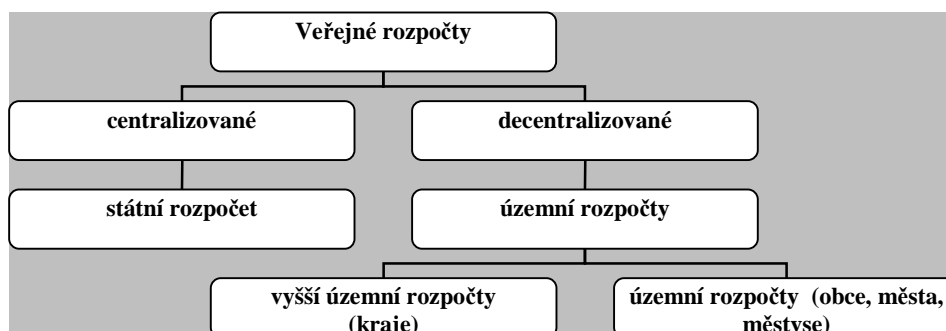
Základními pilíři, na kterých je postaveno hospodaření územních samospráv, tedy obcí a krajů, jsou právě jejich rozpočty a majetek v jejich vlastnictví. Rozpočty jsou označovány jako roční finanční plány, jimiž se řídí financování činnosti územních celků (Marková, 2000).

Rozpočty územních samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec (kraj) získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované jejich vlastní činností, a ty se rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru územní samosprávy (Provazníková, 2007).

Rozpočet a celý rozpočtový proces (Provazníková, 2007) lze chápat jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce.

Je také nutné vysvětlit pojem, co je soustava veřejných rozpočtů. Hamerníková (2000) uvádí: veřejný sektor lze členit na státní a municipální veřejný sektor, přičemž při tomto členění uplatňujeme dvě kritéria: vlastnictví a způsob rozhodování. Zatímco v rámci státního sektoru budeme uvažovat a analyzovat instituce státní, v rámci municipálního veřejného sektoru půjde o instituce založené na obecním (municipálním) vlastnictví. Odlišný je i způsob rozhodování u státních organizací a u obecních (municipálních) institucí. Oproti státní správě a státnímu veřejnému sektoru jsou v rámci územní samosprávy a municipálního veřejného sektoru ve větším rozsahu zastoupeny prvky přímého demokratického rozhodování. Veřejnou rozpočtovou soustavu lze chápat jako souhrn orgánů, institucí a vztahů v souvislosti s tvorbou, rozdělením, užitím a kontrolou plnění veřejných rozpočtů na různých stupních veřejné správy.

Postavení územních rozpočtů v soustavě veřejných rozpočtů je znázorněno na níže uvedeném schématu.



Zdroj: Část grafického schématu (Peková, 2005)

K problematice vymezení soustavy veřejných rozpočtů Peková (2005) uvádí: Soustava veřejných rozpočtů je v každém státě nejdůležitější částí rozpočtové soustavy. Do soustavy veřejných rozpočtů zahrnujeme:

- a) nadnárodní rozpočet v případě existence nadnárodních seskupení (např. rozpočet EU),
- b) ústřední rozpočet v zemi (podle státoprávního uspořádání, v ČR státní rozpočet),
- c) rozpočty územní samosprávy, a to podle jejího členění, tzn. v ČR rozpočty obcí, krajů a rozpočet hl.m. Prahy,
- d) rozpočty veřejných podniků a veřejnoprávních neziskových organizací ve veřejném sektoru (v ČR rozpočty tzv. příspěvkových organizací – organizací s právní subjektivitou, zřizovaných státem, obcemi či kraji).

Rozhodující postavení v rozpočtové soustavě (Peková, 2005) má státní rozpočet, poněvadž soustřeďuje největší část nenávratným způsobem získaných finančních prostředků v rozpočtové soustavě (tzn. nenávratným způsobem přerozdělovanou část hrubého domácího produktu).

Podle Markové (2000) rozpočty územních celků tvoří v ČR spolu se státním rozpočtem a rozpočty státních fondů určitou propojenou soustavu, ve které jsou jednotlivé články samostatné a zároveň mezi sebou provázané.

Struktura veřejné rozpočtové soustavy závisí na státoprávním uspořádání a na administrativně správním členění země, na způsobu „zapojení“ územní samosprávy, na konkrétně uplatňovaném modelu v rámci tzv. fiskálního federalismu, na historických zkušenostech, tradicích, apod. Konkrétní a závazná uspořádání vztahů uvnitř veřejné rozpočtové soustavy jsou v ČR stanovena legislativními normami typu tzv. rozpočtových pravidel, rozpočtové skladby, apod. (Hamerníková, 2000).

V souvislosti s legislativou stanovující rozpočtová pravidla je potřeba zmínit i tolik diskutovanou a pro územní samosprávu stěžejní zákonnou sazbu podílů na sdílených daních podle zákona o rozpočtovém určení výnosů některých daní. Tyto daňové příjmy tvoří rozhodující část příjmů obcí a jejich výše je odvozována od počtu obyvatel dané

obce. Výše daňových příjmů následně ovlivňuje rozvoj obcí, tudíž jejich výdajovou část rozpočtu.

3.3. Rozpočtová pravidla územního rozpočtu

Finančním hospodářstvím územních samosprávných celků se rozumí ona stránka hospodářské činnosti obce či kraje, jíž se snaží obec či kraj opatřit si prostředky, aby mohly úspěšně plnit veřejné úkoly, jež jim byly svěřeny. Aby mohly obec a kraj těmto úkolům dostát, potřebují nezbytně určité prostředky na úhradu výdajů (Marková, 2000).

Pravidla pro finanční hospodaření územních samospráv jsou stanovena základním právním předpisem - zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Předmět úpravy a působnosti tohoto zákona výstižně komentuje Melion (2000): Z ustanovení § 1 odst. 1 vyplývá, že zákon upravuje nejen tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí a krajů, ale že stanoví také pravidla hospodaření s jejich finančními prostředky, které podle dalších ustanovení tohoto zákona nejsou součástí jejich rozpočtů. Jde tedy též o pravidla hospodaření s peněžními fondy (§ 5), resp. o hospodaření s peněžními prostředky, které podle § 6 odst. 2 uskutečňují mimo rozpočet, anebo se jako údaje o podnikatelské činnosti územních samosprávných celků setkávají s jeho rozpočtem následně (§ 6 odst. 3).

Vytyčení hlavních priorit organizace, na jejich základě sestavení rozpočtu, jeho schválení a případné úpravy, hospodaření podle rozpočtu v daném rozpočtovém období, průběžná kontrola během rozpočtového období a konečné vyhodnocení a zdůvodnění hospodaření, představuje rozpočtový proces. Rozpočtový proces je základním nástrojem, který vede k dosažení cílů a vnitřní soudržnosti rozpočtové politiky, tzn. že pomocí něj dojde k naplnění politického zadání či politického programu (Lorenc, Kašpárková, 2006).

Financování činností obcí se řídí jejich ročním rozpočtem, který je sestavován na základě rozpočtového výhledu, zpravidla jako vyrovnaný, tj. celkový objem příjmů se rovná celkovému objemu výdajů. Rozpočet může být schválen jako přebytkový nebo jako schodkový, avšak jenom v případech, kdy je zajištěna možná úhrada schodku:

finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů.

Rozpočet (Peková, 2005) v pojetí účetní bilance musí být vždy vyrovnan. Bilancuje běžné (zpravidla každoročně se opakující) a kapitálové (spíše jednorázové neopakující se) příjmy a výdaje. Přitom v průběhu rozpočtového období příjmy postupně přicházejí na účet rozpočtu u bankovního ústavu (tj. tok příjmů) a výdaje jsou postupně vydávány (tj. tok výdajů).

Zákonem jsou jmenovitě stanoveny příjmy a výdaje rozpočtu obce. Rozpočtový proces je obsažen v části třetí zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Samotnému schválení rozpočtu předchází činnosti spočívající ve zpracování návrhu rozpočtu, který musí být zveřejněn zákonem uvedenou formou, aby se k němu občané mohli vyjadřovat. Již ve fázi projednávání a schvalování je rozpočet tříděn podle rozpočtové skladby tak, aby vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se budou při hospodaření povinně řídit výkonné orgány obce, právnické osoby zřízené a založené obcemi a další osoby, které budou příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu. Obce následně uskutečňují své hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem, vykonávají po celý rozpočtový rok systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření i hospodaření založených právnických osob a zařízení podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Schválený rozpočet není však dogmatem, které nereaguje na možné organizační, metodické, cenové či věcné změny, proto zákon upravuje v § 16, jak tyto změny provádět. Po skončení rozpočtového roku nastupují činnosti, spočívající v sumarizaci údajů o hospodaření, které se zpracovávají do tzv. závěrečných účtů, jejichž obsahem jsou údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů, opět v členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem, o tvorbě a použití fondů. Jejich součástí je i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, obcí, státních fondů, Národnímu fondu a jiným rozpočtům. Závěrečný účet musí být stejně jako návrh rozpočtu před projednáním v zastupitelstvu 15 dnů zveřejněn.

Další část zákona je zaměřena na postupy územních samosprávných celků při zřizování a zakládání právnických osob, kterými jsou například příspěvkové

organizace. Zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se dále řídí hospodaření dobrovolných svazků obcí a regionální rady regionů soudržnosti.

3.4. Výdaje územního rozpočtu

Rámcově vymezuje výdaje obsažené v rozpočtu obce zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v ustanovení § 9 odst. 1: z rozpočtu obce se hradí zejména

- a) závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- e) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- f) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- g) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- h) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- i) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Dále vedle výdajů výše uvedených hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

Obecně se lze setkat (Provazníková, 2007) s několika hledisky členění výdajů územních samospráv. Nejužívanějšími jsou:

- podle ekonomického hlediska: běžné a kapitálové,
- podle rozpočtové skladby: druhové, které je závazné a funkční,

- podle infrastruktury: ekonomické a sociální,
- podle funkcí veřejných financí: alokační, redistribuční a stabilizační,
- podle rozpočtového plánování: plánované a neplánované.

Komplexnost pohledu na celé finanční hospodaření příslušné územní samosprávy zajišťuje rozpočtová skladba. Ta je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Jednotným postupem podle tohoto klasifikačního předpisu je umožněno srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů České republiky (Kinšt, Paroubek, 2008).

Ministerstvo financí ČR na základě zákona o rozpočtových pravidlech a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů stanoví vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, povinné číselné označování rozpočtovaných i skutečných příjmů, výdajů a operací ostatních peněžních fondů obcí, podle čtyř základních hledisek:

- odpovědnostního (dle kapitol státního rozpočtu),
- druhového (dle charakteru konkrétního příjmu nebo výdaje, zda jde o výdaje na nákupy či výdaje na transfery),
- odvětvového (jakého odvětví, druhu činností se příjmy nebo výdaje týkají),
- konsolidačního (označování příjmů a výdajů vznikajících uvnitř rozpočtu dané organizační jednotky).

Kinšt, Paroubek, (2008) uvádí: Výdaje dělíme především na běžné a kapitálové, přičemž vymezení investičních a neinvestičních výdajů je v podstatě shodné s vymezením pořizování dlouhodobého majetku podle účtové osnovy. Rozhodnou hranicí pro účetní i rozpočtové zařazení pro určité druhy hmotného dlouhodobého majetku je částka 40 000 Kč a pro nehmotný dlouhodobý majetek částka 60 000 Kč. Přehled rozdělení výdajů:

Ø **běžné** (které jsou zahrnuty v druhové třídě 5), které dále dělíme na:

- neinvestiční nákupy – tj. opětované (s přímou protihodnotou) výdaje za zboží a služby neinvestiční povahy (včetně např. úroků) a náklady související s pracovní silou, jako jsou mzdy nebo pojistné (jsou identické se seskupením položek 50 a 51),

- neinvestiční transfery – tj. neopětované (bez přímé protihodnoty) výdaje na neinvestiční účely charakteru dotací, příspěvků a dávek poskytované mimo rozpočtovou jednotku (patří do seskupení položek 52 - 55 a 57),
- neinvestiční půjčky – tj. návratně poskytované (půjčené) prostředky jiným subjektům na neinvestiční účely (jsou obsaženy v seskupení položek 56);

Ø kapitálové (které jsou v třídě 6), které dále dělíme na:

- investiční nákupy – tj. opětované výdaje na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, akcií a majetkových účastí jako nástroje rozpočtové politiky (jsou v seskupení položek 61 a 62),
- investiční transfery – tj. neopětované výdaje charakteru dotací a příspěvků na investiční účely poskytovaných mimo rozpočtovou jednotku (obsahuje je seskupení položek 63 a 67),
- investiční půjčky – tj. návratně poskytované prostředky jiným subjektům na investiční účely (najdeme je v seskupení položek 64).

Provazníková (2007) k dělení výdajů připojuje: Srozumitelnější a lépe popisující strukturu výdajů územních rozpočtů je funkční členění výdajů – odvětvové třídění. Rozděluje výdaje do 6 skupin. U obcí se jedná o uvedené výdajové oblasti:

Tabulka č. 1: *Přehled hlavních výdajových oblastí z rozpočtů obcí*

Skupina výdajů	Výdajové oblasti
1. Zemědělství a lesní hospodářství	§ obhospodařování půdního fondu § obhospodařování obecních lesů
2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	§ provoz veřejné silniční dopravy § údržba silnic, chodníků, veřejných prostranství § zajišťování pitné vody § odvod a čištění odpadních vod § podpora rozvoje podnikání § sběr surovin

3. Služby pro obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> § základní a mateřské školy § kultura: divadelní činnost, knihovny, muzea, ochrana památek, sdělovací prostředky § podpora tělovýchovy a zájmových organizací § zdravotnictví (zřizování jeslí, nemocnic) § komunální služby: čistota obce, veřejná zeleň, veřejné osvětlení § bydlení: pronájem obecních bytů, výstavba nových bytů § životní prostředí: nakládání s odpady, péče o přírodu a krajinu
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti	<ul style="list-style-type: none"> § dávky sociálního zabezpečení § zřizování sociálních zařízení jako: domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou, domovy pro matky s dětmi
5. Bezpečnost státu a právní ochrana	<ul style="list-style-type: none"> § civilní obrana § obecní policie § požární ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby	<ul style="list-style-type: none"> § zastupitelské orgány § činnost obecního úřadu § finanční operace

Zdroj: Provazníková, 2007

Výsledná struktura obecních výdajů do určité míry charakterizuje preference obyvatel (popřípadě místních zastupitelů) v daném území (Kameníčková, Pirohanič, 2008).

4. CHARAKTERISTIKA ZVOLENÝCH OBCÍ REGIONU ČESKÝ KRUMLOV

4.1. Region Český Krumlov

Český Krumlov je jedním ze sedmi okresů tvořících Jihočeský kraj. Jedná se o okres rozkládající se v nejj jižnější části České republiky, jehož jižní hranice je společná s Rakouskem. Území okresu je rozděleno na 45 obcí a 1 vojenský újezd. Počtem obyvatel se okres Český Krumlov řadí na předposlední místo v porovnání s ostatními okresy Jihočeského kraje.

Obrázek 1: *Mapa ČR – Jihočeský kraj a okres Český Krumlov*



Zdroj: Wikipedia – okres Český Krumlov

Obce Srnín a Zlatá Koruna mají zčásti společnou hranici katastrálních území, reprezentují nejpočetnější skupinu obcí okresu z hlediska velikostního podle počtu obyvatel (od 200 do 1000 obyvatel), avšak svojí rozlohou patří mezi nejmenší obce okresu. Každá z vybraných obcí prošla zcela odlišným historickým vývojem a každá má specifické podmínky pro své fungování a hospodaření.

Geograficky jsou rozloženy při levé straně hlavní komunikace vedoucí z okresního města Český Krumlov do největšího jihočeského města České Budějovice, pod úpatím hory Klet'. Převážná část obcemi spravovaného území je součástí Chráněné krajinné oblasti Blanský les.

V oblasti výkonu správních činností, jenž jsou výkonem přenesené působnosti státu, obě obce spadají pod obec s rozšířenou působností Český Krumlov, vzdálené cca 7 km.

Za účelem dosažení strategického rozvoje svých území nebo zajištění jinak finančně náročných úkolů jsou obce členy některých svazků obcí. Například oblast svozu, třídění a nakládání s odpady je řešena prostřednictvím Regionálního svazku obcí VLTAVA.

4.2. Charakteristika obce Zlatá Koruna

4.2.1. Stručná historie Zlaté Koruny

První písemná zmínka o Zlaté Koruně pochází z roku 1263, kdy založil místní klášter Přemysl Otakar II. V roce 1785 se z vnější části kláštera stala vesnice a roku 1848 samostatná obec. Samotný rozvoj kláštera byl v roce 1785 ukončen zrušovacími dekrety císaře Josefa II.. Budovu pak pronajímali noví majitelé Schwarzenbergové pro průmyslové provozy, což stavu objektu příliš nepomohlo. Klášter byl za druhé světové války zkonfiskován, přičemž v roce 1948 přešel do vlastnictví státu. Národní kulturní památkou se stal roku 1995. Tolik stručná historie dle Votruby (2009).

Výrazným architektonickým těžištěm obce jsou stále zachovalé vnitřní budovy kláštera, tj. klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie, křížová chodba, malý konvent, kaple Andělů Strážných, opatství a zahrady, a dominantami bývalého předklášteří i nadále zůstává středověký kostel sv. Markéty, budova tzv. hospicu, špýchar a mlýn.

Kaňon Vltavy je v rámci NATURY 2000 zařazen do seznamu přírodních Evropsky významných lokalit.

Vzhledem k odlehlé poloze místa a stísněnému prostoru si obec zachovává původní urbanismus prostřednictvím citlivě zpracovaných územních plánů.

4.2.2. Současná charakteristika obce

Základní charakteristika obce Zlatá Koruna

§ Rozloha obce: 881 ha

§ Nadmořská výška: nejnižší bod 442 m nad mořem a nejvyšší bod 644 m n. m.

§ Části obce: Zlatá Koruna, Plešovice, Rájov

§ Počet obyvatel k 31. 12. 2008: 728

Vývoj celkového počtu obyvatel Zlaté Koruny dokládá následující tabulka.

Tabulka č. 2: Vývoj počtu obyvatel obce Zlatá Koruna v letech 2000 – 2008

poř.č.	rok	stav k 1. 1.	celkový přírůstek	stav k 31. 12.
1	2000	605	-4	601
2	2001	633	25	658
3	2002	658	16	674
4	2003	674	6	680
5	2004	680	4	684
6	2005	684	16	700
7	2006	700	16	716
8	2007	716	1	717
9	2008	717	11	728

Zdroj: Vlastní zpracování údajů Českého statistického úřadu

- § Hustota obyvatelstva: 83 obyvatel na km²
- § Počet členů zastupitelstva obce: 15, z toho 13 zastupitelů bylo zvoleno v roce 2006 z kandidátní listiny Nezávislí kandidáti a 2 z Komunistické strany Čech a Moravy, starosta je uvolněný pro výkon funkce
- § Rada obce: ano, 5 členů
- § Výbory zastupitelstva obce: kontrolní, finanční
- § Komise rady: sociální, kulturní a povodňová
- § Zřizované organizační složky: Obecní knihovna ve Zlaté Koruně a pobočka v Plešovicích, Zásahová hasičská jednotka Plešovice
- § Spolupráce mezi obcemi – Zlatá Koruna je členem: Svazu měst a obcí ČR, Zájmového sdružení obcí Podkletí (mikroregion), Místní akční skupiny Blanský les – Netolicko o.p.s., Regionálního svazku obcí “VLTAVA” (dobrovolný svazek obce), Euroregionu Šumava – Jihozápadní Čechy

Díky významným památkovým objektům a protékající řece Vltavě se Zlatá Koruna stala hojně navštěvovaným turistickým místem, zejména v letním období, kdy obcí projíždí tisíce vodáků. S turistickým ruchem je úzce spojen zájem subjektů o provozování podnikatelské činnosti v obci.

Samozřejmostí je komplexní občanská vybavenost a technická infrastruktura - vlastní vodovod, kanalizace a plynofikace. S nejbližšími většími sídly jsou Zlatá Koruna a osady Plešovice a Rájov dobře dostupné veřejnou hromadnou dopravou jednak autobusovou, ale také vlakovou. V oblasti služeb jsou v obci provozována četná ubytovací a stravovací zařízení, pohostinství, obchody, dřevoprodej, zahradnictví,

půjčovny lodí, dva vodácké kempy, v centru obce funguje pošta, sportovní hřiště a parkoviště. V osadě Plešovice provozuje v povrchovém lomu rozsáhlou těžební činnost kamene těžební společnost, sídlící v Českém Krumlově.

Základní školní vzdělání je nejbližší možné v sídlech Český Krumlov nebo Křemže. Ve Zlaté Koruně funguje pouze předškolní zařízení Mateřská škola Zlatá Koruna, která je součástí zřizované příspěvkové organizace obce Holubov. Provoz tohoto zařízení je obcí Zlatá Koruna dotován. Z důvodu neexistence stálé místní lékařské praxe obec zajišťuje 1 krát měsíčně dojíždění a ordinaci praktického lékaře z Českého Krumlova. V budově obecního úřadu funguje informační centrum a místní lidová knihovna. Mezi Zlatou Korunou a osadou Rájov se nachází místní hřbitov.

Hodnota majetku obce a zdroje krytí tohoto majetku jsou vyčísleny a sledovány v účetní evidenci, v rozvaze neboli bilanci územních samosprávných celků. Podle údajů konečné rozvahy za rok 2008 disponuje Zlatá Koruna stálými aktivy ve výši 50.934,47 tis. Kč, tj. 69,97 tis. Kč na 1 obyvatele. Podstatná část aktiv je soustředěna v položce stavby – 43.075,28 tis. Kč, do níž náleží například budova obecního úřadu, obecní byty, dům kultury a tělovýchovy s ubytovnou, který je provozován nájemcem. Druhou největší položkou jsou pozemky – 2.114,45 tis. Kč a dále pak drobný dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý nehmotný majetek.

Obecní úřad se skládá ze starosty, hospodářky a matrikářky a zajišťuje výkon přenesené působnosti na úseku správních činností evidence obyvatel, uzavírání sňatků, nově poskytuje občanům prostřednictvím služby Czech POINT výpisy z veřejných a neveřejných evidencí. Od roku 2006 je obcí pravidelně vydáván „Zlatokorunský zpravodaj“ informující občany o jednáních zastupitelstva, nejaktuálnějších realizovaných nebo připravovaných akcích a současných řešených problémech.

Aktivní společenský život občanů dokládá množství spolků a dobrovolných organizací zde působících, mezi něž patří sbory dobrovolných hasičů jednotlivých osad, Sportovní klub Zlatá Koruna – fotbal, Tělocvičná jednota Sokol Zlatá Koruna, místní skupina Českého červeného kříže a základní organizace Českého svazu včelařů.

4.3. Charakteristika obce Srnín

4.3.1. Stručná historie Srnína

Ves Srnín vznikla v rámci kolonizační činnosti Zlatokorunského kláštera a rokem 1400 je poprvé písemně zmiňována. Byla vlastnictvím kláštera až do roku 1785, kdy se stala součástí českokrumlovského panství. Po zrušení vrchnostenské správy v roce 1848 byl Srnín začleněn jako osada pod obec Přísečná. V roce 1931 získala obec svou první samostatnost. Proces slučování a rozdělování se ještě několikrát opakoval a k 1. 8. 1990 byla znovu obnovena samostatná obec Srnín (internetové stránky obce Srnín).

Oproti obci Zlatá Koruna se v Srníně nenalézají žádné zapsané kulturní památky, dominantou obce se stala kaple zasvěcená sv. Václavu a sv. Vojtěchu, postavená v roce 1903 na návsi.

4.3.2. Současná charakteristika obce

Základní charakteristika obce Srnín

- § Rozloha obce: 672 ha
- § Nadmořská výška: 540 m nad mořem
- § Části obce: Srnín
- § Počet obyvatel k 31. 12. 2008: 280

Vývoj celkového počtu obyvatel obce Srnín dokládá následující tabulka.

Tabulka č. 3: Vývoj počtu obyvatel obce Srnín v letech 2000 – 2008

poř.č.	rok	stav k 1.1.	celkový přírůstek	stav k 31.12.
1	2000	225	6	231
2	2001	221	5	226
3	2002	226	4	230
4	2003	230	-5	225
5	2004	225	8	233
6	2005	233	-2	231
7	2006	231	7	238
8	2007	238	19	257
9	2008	257	23	280

Zdroj: Vlastní zpracování údajů Českého statistického úřadu

- § Hustota obyvatelstva: 42 obyvatel na km²
- § Počet členů zastupitelstva obce: 7, všichni z kandidátní listiny Strany nezávislých kandidátů dle posledních voleb do zastupitelstva obce, které se konaly v roce 2006, starosta není pro výkon funkce uvolněný
- § Rada obce: ne
- § Výbory zastupitelstva obce: kontrolní, finanční, sportovně-kulturní
- § Komise: nejsou jmenovány
- § Zřizované organizace: nemá

Zvolení zastupitelé vykonávají své funkce jako neuvolnění pro výkon funkce, obecní úřad funguje pro občany vždy jedno odpoledne v týdnu. Tímto se liší od Zlaté Koruny, kde je starosta pro výkon funkce zaměstnavatelem uvolněn. Obec Srnín provozuje místní knihovnu, dále disponuje kulturní místností v budově obecního úřadu, sportovním hřištěm s víceúčelovým objektem a budovou s jedním sociálním bytem a obchodem. Několikrát ročně je od roku 2002 dle potřeby vydáván informační zpravodaj.

V současnosti působí v obci jedno občanské sdružení – sbor dobrovolných hasičů.

Katastrální území obce je ze dvou třetin zalesněné. Největším podnikatelským subjektem na území obce je Pekárna Srnín, kde je zaměstnána část občanů obce a obec s tímto subjektem úzce spolupracuje. Zemědělskou výrobou a agroturistikou se zabývá jeden větší subjekt. V obci dále sídlí firma specializující se na výcvik a trénování parkurových a dostihových koní.

Pro obec je přínosem i činnost drobných živnostníků jako např. truhláři, zedníci, klempíři a autolakýrník. Rovněž jsou zde nabízeny ubytovací a pohostinské služby.

V majetku obce jsou místní komunikace, vodovodní a kanalizační řad, rovněž byl obcí vybudován rozvod dodávky plynu. Obec má na velmi dobré úrovni zajištěnou dopravní obslužnost jednak pro potřeby školní docházky, ale také pro potřebu cest do zaměstnání či vyřizování v místě nezajišťované státní správy, sociální a zdravotní péče.

Podle údajů rozvahy obce sestavené k 31. 12. 2008 dosáhla stálá aktiva obce celkové výše 19.119,56 tis. Kč, tj. na 1 obyvatele částka 68,28 tis. Kč. Stěžejní položku v majetu vlastněném obcí pak představují stavby (17.582,59 tis. Kč), následuje drobný dlouhodobý hmotný majetek (474,89 tis. Kč) a ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (362 tis. Kč). Obec vlastní pozemky v celkové hodnotě 258,23 tis. Kč (na 1 obyvatele jde o částku 922,25 Kč).

5. VÝVOJ VÝDAJŮ ZVOLENÝCH OBCÍ REGIONU ČESKÝ KRUMLOV

5.1. Vývoj výdajů obce Zlatá Koruna

5.1.1. Hospodaření obce

Celkový přehled o průběhu hospodaření obce Zlatá Koruna v letech 2000 až 2008 dokládá následující tabulka, jejímž obsahem jsou realizované příjmy, vynaložené výdaje a saldo příjmů a výdajů. Údaje do tabulky byly vybrány a uspořádány z ročních finančních výkazů o plnění rozpočtu ÚSC. Z položky celkových příjmů obce byly samostatně vyčleněny přijaté dotace, jako jeden ze zdrojů, jenž úplně nebo částečně ovlivňuje výši některých výdajů. Každoročně obec obdrží dotaci na výkon státní správy v rámci souhrnného dotačního vztahu dle metodiky státního rozpočtu a dle zajišťovaných správních činností. Ostatní přijaté dotace jsou ve většině případů účelově určené a cílené na konkrétní projekty investiční či neinvestiční povahy, které by bez přijatých dotací nemohly být realizovány.

Tabulka č. 4: *Rozpočtové hospodaření obce Zlatá Koruna v letech 2000 – 2008 – údaje jsou po konsolidaci v tisících Kč*

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Příjmy celkem	4 263	5 004	9 179	8 146	7 446	7 448	7 644	7 581	9 292
<i>z toho dotace</i>	339	878	2 871	2 127	1 583	907	977	543	520
Výdaje celkem	7 315	4 848	8 114	6 587	9 543	6 251	7 272	5 470	7 061
Saldo příjmů a výdajů	-3 052	155	1 065	1 559	-2 097	1 196	372	2 111	2 231

Zdroj: *Vlastní zpracování údajů obce Zlatá Koruna*

Skutečné výdaje obce Zlatá Koruna převýšily plnění příjmů ve dvou letech – za rok 2000 činil schodek hospodaření 3.052 tis. Kč a za rok 2004 byl vykázán schodek 2.097 tis. Kč. V ostatních letech obec hospodařila s přebytkem příjmů nad výdaji v kolísavém tempu okolo průměrného přebytku 393,55 tis. Kč. Ovlivnění celkových výdajů výší přijatých dotací je zřejmé z hodnot tabulky.

5.1.2. Hodnocení vývoje výdajů

Celkové výdaje obce, dle níže vypočítaných charakteristik časové řady, se vyvíjely tempem pravidelně se opakujících střídání nárůstu a poklesu oproti výdajům minulého rozpočtového roku. Nejlépe je vidět toto kolísání na prvních diferencích, kde se střídá mínusová hodnota s plusovou.

Tabulka č. 5: Charakteristika vývoje výdajů obce Zlatá Koruna

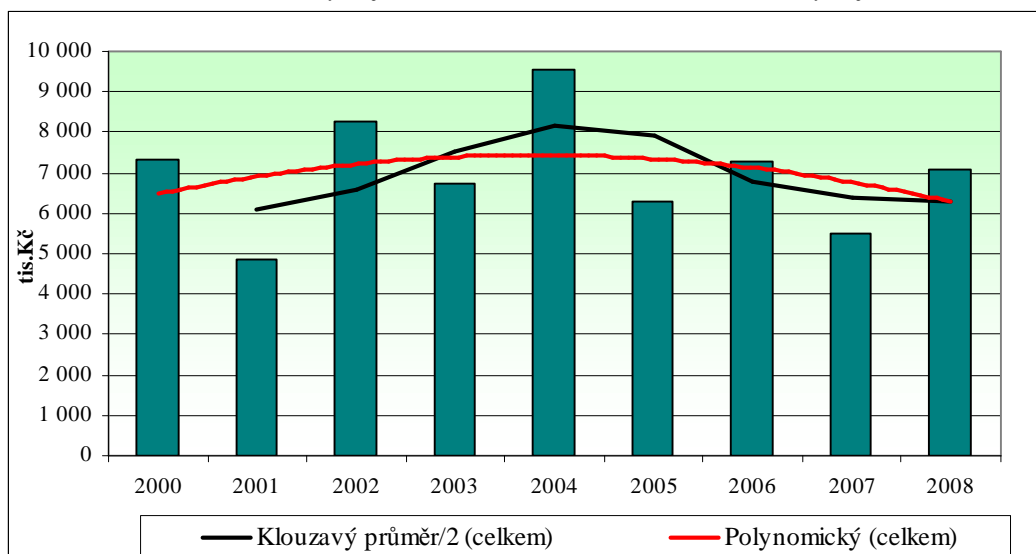
Rok	Výdaje celkem v tis. Kč	První diference v tis. Kč	Tempo růstu	Bazické indexy
2000	7 315			100,00%
2001	4 848	-2 467	66,27%	66,27%
2002	8 114	3 266	167,37%	110,92%
2003	6 587	-1 527	81,18%	90,05%
2004	9 543	2 956	144,88%	130,46%
2005	6 251	-3 292	65,50%	85,45%
2006	7 272	1 021	116,33%	99,41%
2007	5 470	-1 802	75,22%	74,78%
2008	7 061	1 591	129,09%	96,53%

Zdroj: Vlastní zpracování

Největší objem finančních prostředků vynaložila obec Zlatá Koruna v roce 2004 v absolutní částce 9.543 tis. Kč, přičemž největšího meziročního tempa vývoje 167,37 % bylo dosaženo v roce 2002. Pomocí bazických indexů, které porovnávají hodnotu sledovaného roku k hodnotě základního období, tím je rok 2000, bylo zaznamenáno nejnižší tempo růstu výdajů 66,27 % v roce 2001. Naopak nejvyšší tempo růstu odpovídá opět roku 2004 se 130,46 %. Od roku 2005 se výdaje pohybovaly v tendenci vývoje pod 100 %.

Následující graficky znázorněný přehled o celkových ročních výdajích byl doplněn polynomickou trendovou funkcí, která ukazuje stejně jako pro porovnání vytvořený trend klouzavých průměrů, do roku 2004 mírný nárůst a od roku 2005 do 2006 rovný průběh. Rokem 2006 obě trendové křivky klesají.

Graf č. 1: Celkové roční výdaje obce Zlatá Koruna s tendencí vývoje



Zdroj: Vlastní zpracování

5.1.3. Struktura výdajů

Celkové vynaložené výdaje za každý jednotlivý rok byly zpracovány podle dělení na běžné a kapitálové do tabulky č. 6. Běžnými výdaji obec zabezpečovala prioritně chod obecního úřadu, provoz předškolního zařízení, odvoz domovního odpadu, zimní údržbu komunikací, veřejné osvětlení a rozhlas, ale také odměny zvoleným zastupitelům. Tyto výdaje většinou obec obtížně plánuje, protože ceny energií a služeb se neočekávaně mění, odměny zastupitelům a platy úředníků jsou dány právními předpisy, které se i v průběhu roku mohou měnit. Naopak kapitálové výdaje jsou výsledkem realizace dopředu naplánovaných a zpracovaných projektů, u kterých musí být zajištěny zdroje financování již před jejich zahájením.

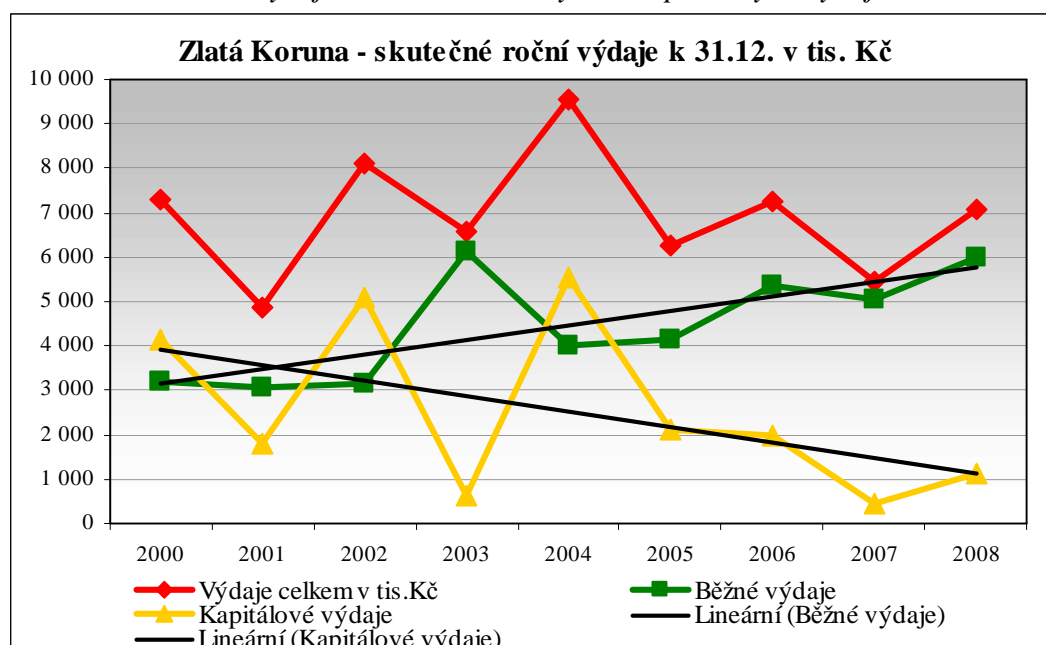
Tabulka č. 6: Skutečné roční nekonsolidované výdaje obce Zlatá Koruna v tisících Kč

Výdaje / rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
celkem	7 327	4 860	8 264	6 749	9 569	6 278	7 299	5 502	7 094
běžné	3 181	3 075	3 159	6 110	4 026	4 143	5 338	5 054	5 983
kapitálové	4 146	1 785	5 105	639	5 543	2 135	1 961	448	1 111

Zdroj: Vlastní zpracování údajů obce Zlatá Koruna

Nejvýraznější změna objemu běžných výdajů proběhla mezi roky 2002 a 2003 nárůstem ve výši 2.951 tis. Kč. Důvodem mimořádně zvýšených výdajů bylo odstraňování škod na majetku obce způsobených velkou povodní v srpnu 2002, spočívající v opravách a údržbě místních komunikací, čištění jímání náhradního zdroje pitné vody, čištění mlýnské stoky a realizace protipovodňových opatření ve všech osadách. Kapitálové výdaje byly v tomto roce druhými nejnižšími za celé sledované období.

Graf č. 2: Provnání vývojového trendu běžných a kapitálových výdajů



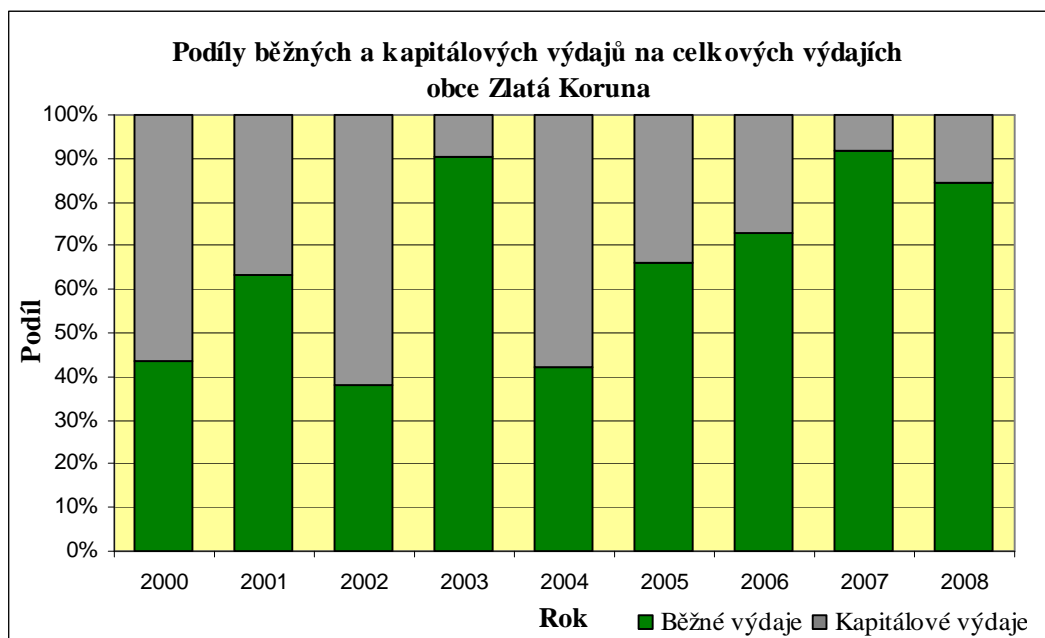
Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu č. 2 je viditelný rozdílný trend vývoje realizovaných běžných výdajů od trendu vývoje kapitálových výdajů. Běžné výdaje postupně vzrůstají bez výrazných výkyvů, kdežto u kapitálových výdajů je trend opačný s nevyrovnaným průběhem. Kapitálové výdaje navazují na schválený plán rozvoje obce a jsou vynakládány v souladu se stanovenými prioritami za současného zohlednění dostatečných finančních zdrojů, což dokládá průběh vývojové křivky. V roce 2000 obec vložila do pořízení stálých aktiv celkem 4.146 tis. Kč. Jednalo se o přestavbu jedné budovy bývalé základní školy, ze které se stal obecní úřad včetně místní knihovny a informačního centra. Přestavba druhé budovy bývalé základní školy na dům s obecními byty byla realizována v roce 2002 a vyžádala si investiční prostředky ve výši 5.050 tis. Kč z celkových

investičních výdajů tohoto roku ve výši 5.105 tis. Kč. Dalším a posledním rokem s nadprůměrnými kapitálovými výdaji je rok 2004 (5.543 tis. Kč), kdy obec financovala základní technickou vybavenost pro 14 rodinných domků v horní části Zlaté Koruny a podíl na základní technické vybavenosti pro 7 rodinných domků v osadě Rájov. Od roku 2004 byly realizovány méně finančně náročné akce, jako například dokončení čistírny odpadních vod Rájov, rekonstrukce chodníků, změna č. 1 územního plánu obce. Tento klesající trend je hlavně zapříčiněn postupným soustředováním finančních prostředků na plánovanou mimořádně finančně náročnou akci „Kanalizace, ČOV a vodovod v obci Zlatá Koruna“, jejíž realizace závisí na získání dotace ze Státního fondu životního prostředí.

Proporcionalita běžných a kapitálových výdajů v procentech je znázorněna na níže zpracovaném grafu č. 3. Je zřejmé, že převažují běžné výdaje nad kapitálovými, vyjma tří let – 2000, 2002 a 2004.

Graf č. 3: *Proporcionalita běžných a kapitálových výdajů obce Zlatá Koruna*



Zdroj: *Vlastní zpracování*

5.2. Vývoj výdajů obce Srnín

5.2.1. Hospodaření obce

Tabulka č. 7: *Rozpočtové hospodaření obce Srnín v letech 2000 – 2008 v tisících Kč*

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Příjmy celkem	1 328	1 230	1 255	1 982	1 573	2 649	2 906	2 409	2 543
<i>z toho dotace</i>	155	137	20	524	171	907	1 341	350	207
Výdaje celkem	1 705	1 189	911	1 879	1 510	2 901	3 736	1 537	5 898
Saldo příjmů a výdajů	-377	40	344	103	63	-251	-830	873	-3 355

Zdroj: *Vlastní zpracování údajů obce Srnín*

Podle tabulky č. 7 rozpočet obce Srnín za sledované období vykazuje nepravidelné střídavé kladné a záporné výsledky. Zprůměrováním dosažených výsledných přebytků a schodků rozpočtů jednotlivých let vychází mínus 376,80 tis. Kč, tzn. schodkový rozpočet. Tento nepříznivý výsledek nevypovídá o skutečném vývoji hospodaření obce, protože velmi vysoký avšak výjimečný schodek hospodaření v roce 2008 ve výši 3.355 tis. Kč, vznikl v důsledku realizace akce Výstavba chodníku k místnímu podniku Pekárna Srnín. Financování takto nákladného projektu bylo možné pouze za podmínky získání dotace ze Státního fondu životního prostředí. Obec musela akci předfinancovat ze svých zdrojů a zajištěním úvěru do doby, než obdrží reciproční úhradu za vynaložené náklady projektu ve výši 3.900 tis. Kč.

Od roku 2002, ve kterém proběhly mimořádné volby do zastupitelstva obce, došlo k zásadním změnám v organizaci a zabezpečení samosprávy. Zvolení zastupitelé projevíli vůli vykonávat své funkce jako neuvolnění, čímž bylo docíleno finančního prospěchu obce spočívajícího v nižších vyplácených odměnách za vykonávané funkce. Největším přínosem pak byla snaha obce o nepřetržité využívání dotačních programů a tím zajistit nejen bezproblémový chod obce, ale i její neustálý rozvoj.

5.2.2. Hodnocení vývoje výdajů

Podrobnějším rozbohem časové řady výdajů obce Srnín (tabulka č. 8) a jejím grafickým zpracováním (graf č. 4) byl zjištěn následující vývoj. Od roku 2000 do roku 2002 výdaje klesly až k nejnižší částce 911 tis. Kč. Meziroční výkyvy časové řady výdajů nejlépe ukazují vypočítané absolutní částky prvních diferencí. Nejintenzivnější

změny výdajů byly zaznamenány v roce 2008, tj. zvýšení o 4.361 tis. Kč, v roce 2007 pokles ve výši 2.199 tis. Kč a zvýšení ve výši 1.391 tis. Kč v roce 2005. Prostřednictvím vypočítaných bazických indexů lze tempo vývoje výdajů označit za stoupající, i když průměrné roční výdaje jsou vyšší pouze ve třech případech – rok 2005 s částkou 2.901 tis. Kč, - rok 2006 s částkou 3.736 tis. Kč a rok 2008 s celkovými výdaji 5.898 tis. Kč. Za celé analyzované období zauímají dominantní postavení ve všech hodnotících kritériích výdaje roku 2008 s nejvyšším tempem růstu (383,78 %) i nejvyšší hodnotou bazického indexu (345,90 %).

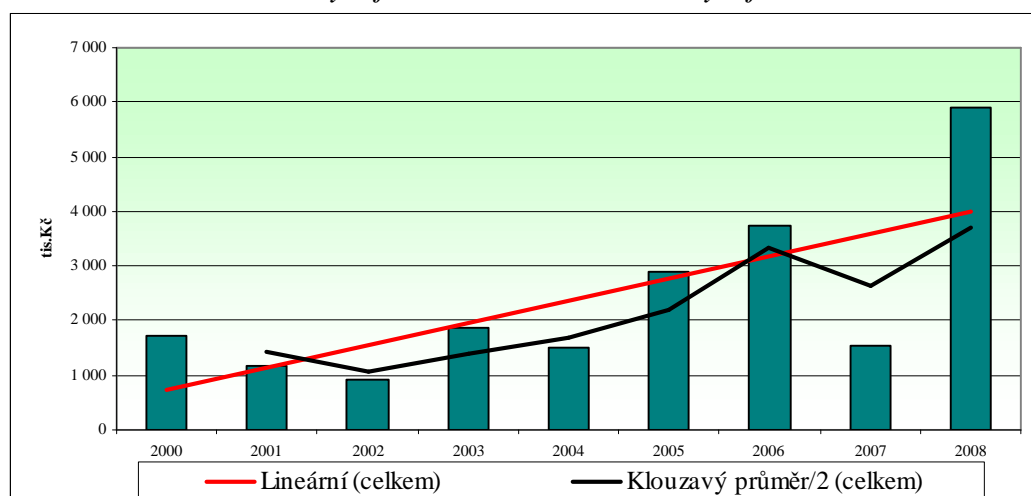
Tabulka č. 8: *Charakteristika vývoje výdajů obce Srnín*

Rok	Výdaje celkem v tis.Kč	První diference v tis. Kč	Tempo růstu	Bazické indexy
2000	1 705			100,00%
2001	1 189	-516	69,74%	69,74%
2002	911	-278	76,60%	53,42%
2003	1 879	968	206,31%	110,21%
2004	1 510	-369	80,35%	88,55%
2005	2 901	1 391	192,11%	170,12%
2006	3 736	835	128,78%	219,08%
2007	1 537	-2 199	41,14%	90,13%
2008	5 898	4 361	383,78%	345,90%

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Dlouhodobý vývoj výdajů znázorňuje lineární trendová přímka a současně spojnice klouzavých průměrů v grafu č. 4.

Graf č. 4: *Celkové roční výdaje obce Srnín s tendencí vývoje*



Zdroj: *Vlastní zpracování*

5.2.3. Struktura výdajů

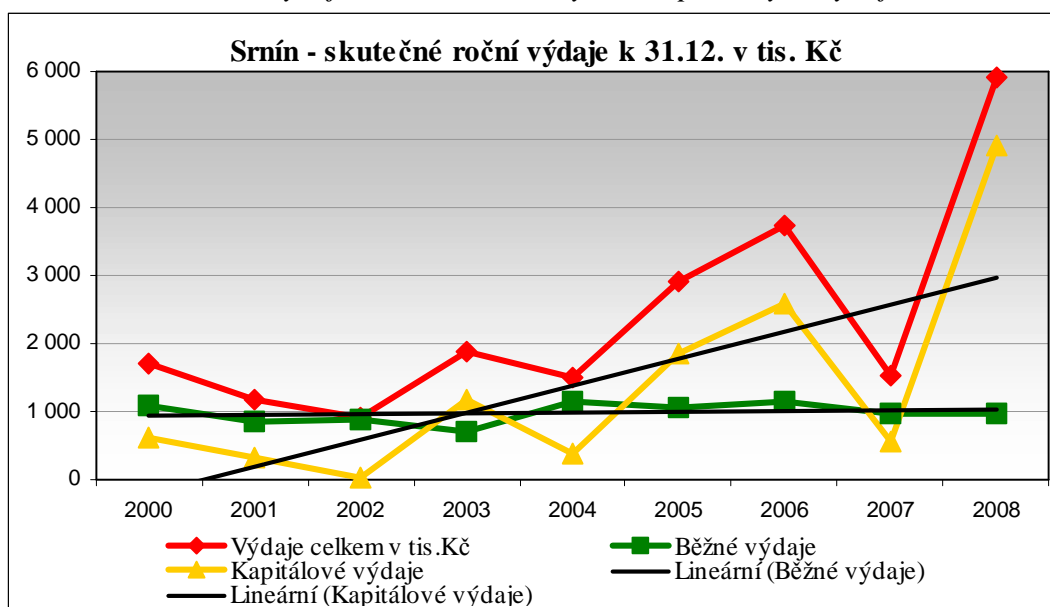
Tabulka č. 9: Skutečné roční výdaje obce Srnín v tisících Kč

Výdaje / rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
celkem	1 705	1 189	911	1 879	1 510	2 901	3 736	1 537	5 898
běžné	1 092	862	892	711	1 140	1 061	1 157	974	979
kapitálové	613	327	19	1 168	370	1 840	2 579	563	4 919

Zdroj: Vlastní zpracování údajů obce Srnín

Na základě ročních celkových výdajů uvedených v tabulce č. 9, členěných dále na běžné a kapitálové a rovněž z grafického znázornění údajů tabulky (graf č. 5), je možné konstatovat, že stoupající trend celkových výdajů je způsoben vzrůstajícími kapitálovými výdaji, kopírujícími spojnicí celkových výdajů. Naproti tomu spojnice a trendová přímka běžných (neinvestičních) výdajů má vyrovnaný průběh pohybující se kolem 1 miliónu korun.

Graf č. 5: Porovnání vývojového trendu běžných a kapitálových výdajů

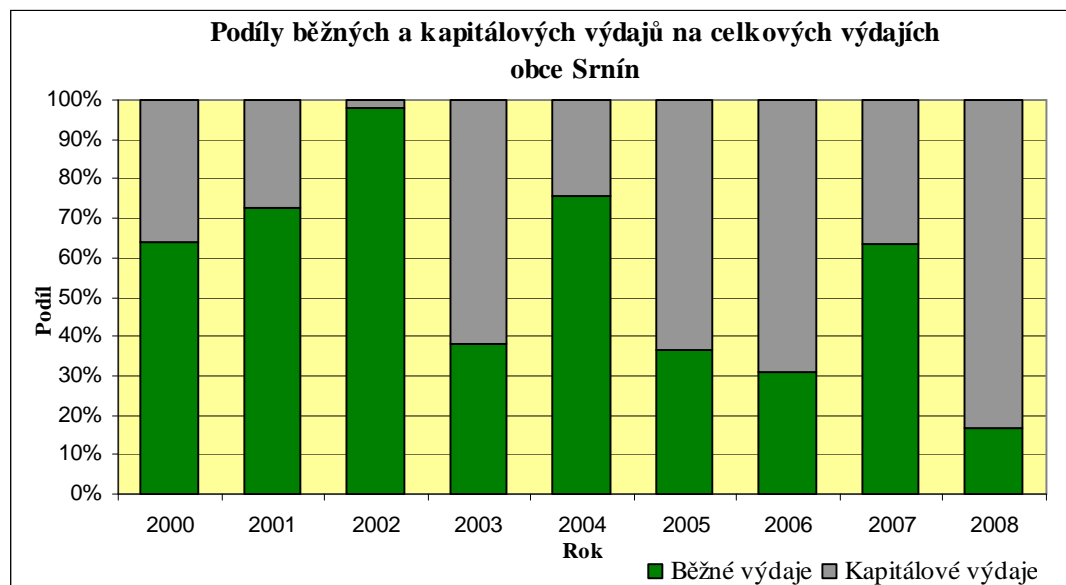


Zdroj: Vlastní zpracování

Běžné výdaje představují především náklady na fungování obecního úřadu, náklady na veřejné osvětlení, odvoz domovního odpadu, údržbu komunikací a veřejné zeleně. Podstatnou součástí provozních výdajů jsou i odměny za výkon funkce zvolených zastupitelů a plat zaměstnance obce. Obec nemá vlatní předškolní ani školní zařízení,

proto každoročně hradí formou neinvestičního příspěvku podíl na skutečných nákladech za žáky dojíždějící do škol v jiných obcích. Všechny uvedené výdaje je nezbytné zafinancovat, i když se jedná o menší velikostní kategorii obcí. Dle stálého trendu vývoje běžných výdajů je patrné hospodárné a efektivní vynakládání rozpočtových prostředků, zejména s přihlédnutím na růst cen energií, pohonných hmot nebo například poštovních a telekomunikačních služeb, ke kterým ve sledovaném období docházelo. Od roku 2003 obec Srnín investovala stále větší objem finančních prostředků do budoucího rozvoje svého území. Vznikající trend vývoje kapitálových výdajů odráží schopnost obce zabezpečit občanům v co největší míře spokojené a bezproblémové žití. V roce 2003 byly z poloviny dotacemi a z poloviny vlastními zdroji realizovány 2 akce: Kanalizace a přečerpávací stanice Vyhlídka a opěrná zídka ve sportovním areálu.

Graf č. 6: *Proporcionalita běžných a kapitálových výdajů obce Srnín*



Zdroj: *Vlastní zpracování*

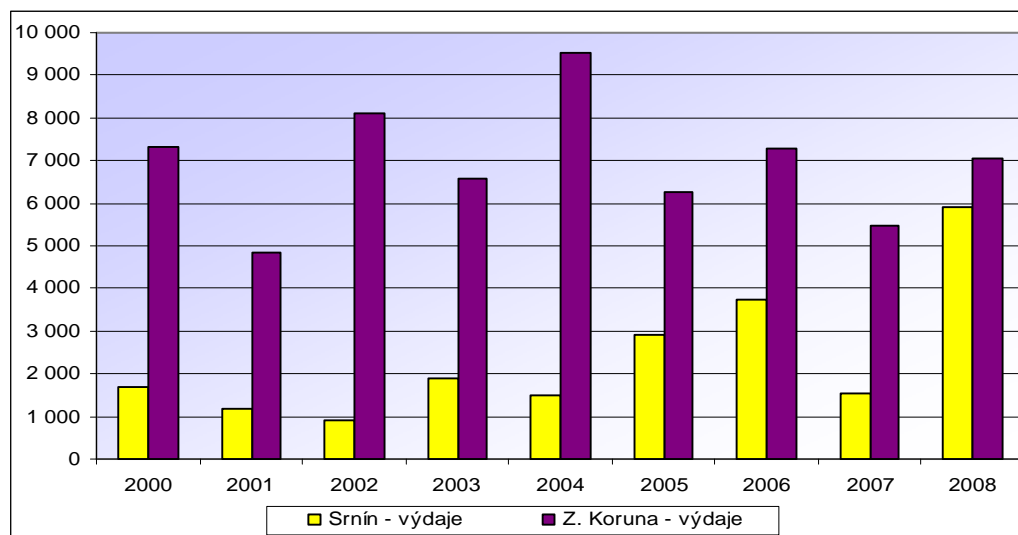
Kapitálovými výdaji, přesahujícími více jak 50 % podílu celkových výdajů, obec spolufinancovala v roce 2005 spojovací chodník u sportovního areálu, kanalizaci na návsi, komunikaci Hlinice a změnu územního plánu. Téměř 70 % skutečných výdajů roku 2006, což představovalo částku 2.579 tis. Kč, bylo investováno do z poloviny dotovaných akcí. Jednalo se o výstavbu víceúčelového sportovního areálu Srnín spolu s vodovodními a kanalizačními přípojkami a septikem, přístavbu krytého schodiště

obecního úřadu, bezdrátový rozhlas, který slouží jako varovný a informační systém, rekonstrukce autobusové čekárny a kanalizace na návsi. Zcela výjimečným je rok 2008, kdy byl vybudován chodník vedoucí z návsi k místní pekárně, rekonstruována komunikace na návsi a zakoupen multifunkční traktor v celkovém objemu 4.919 tis. Kč.

Z grafu č. 6 vyplývá nestálost procentních poměrů mezi běžnými a kapitálovými výdaji v jednotlivých letech. Běžné výdaje klesly pod 50 % nejnižší v roce 2008, předtím v roce 2006, 2005 a 2003. Naopak největšího podílu na celkových výdajích, částkou 892 tis. Kč z objemu 911 tis. Kč, dosáhly v roce 2002. Tento mimořádný stav byl způsoben problémy spojenými s nečinností obecních zastupitelů, jejichž počet klesl pod minimální zákonem stanovenou hranici (pod 5 zastupitelů) a tudíž byly vyhlášeny mimořádné volby. Nově zvolené zastupitelstvo vykonávalo své pravomoci od dubna do listopadu, kdy se uskutečnily další řádné celostátně vyhlášené volby do zastupitelstev obcí. Z těchto důvodů nebyly realizovány žádné investiční akce pouze nutné opravy majetku obce a úklid veřejného prostranství.

5.3. Porovnání vývoje výdajů zvolených obcí regionu Český Krumlov

Graf č. 7: Celkové roční výdaje obcí Zlatá Koruna a Srnín v tisících Kč



Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7 jasně ukazuje vzrůstající tendenci vynakládaných celkových výdajů v období let 2000 – 2008 u obce Srnín a naopak je od roku 2004 zřetelný klesající trend vývoje výdajů u obce Zlatá Koruna.

Toto zjednodušené shrnutí nelze brát jako konečné vzhledem ke způsobu financování územních samosprávných celků, ke způsobu rozhodování o využití zdrojů rozpočtu. Rozpočet je sestavován dle zákonných pravidel a následně schvalován na veřejných zasedáních obecním zastupitelstvem. Právě při sestavování návrhu rozpočtu má být zajištěna (zpravidla) jeho vyrovnanost, tzn. dostatek finančních prostředků v příjmech rozpočtu na pokrytí plánovaných výdajů. Rozhodování je ovlivněno celou řadou faktorů specifických pro každé konkrétní společenství občanů a území. Ze zjištěných meziročních výkyvů hodnot celkových výdajů vyplývá, že obce postupují při realizaci finančně náročných akcí, zejména investičních, obezřetně, aby jejich hospodaření nevedlo k dlouhodobé zadluženosti. Jeden rok nebo několik let jsou rozpočty sestavovány jako přebytkové a následující rok je realizována plánovaná akce, která je zčásti financována přebytkem minulých let nebo dotací. Dalším způsobem je naopak financování akce úvěrem nebo půjčkou, které bude nutné v budoucnu postupně splácet z vytvořeného přebytku.

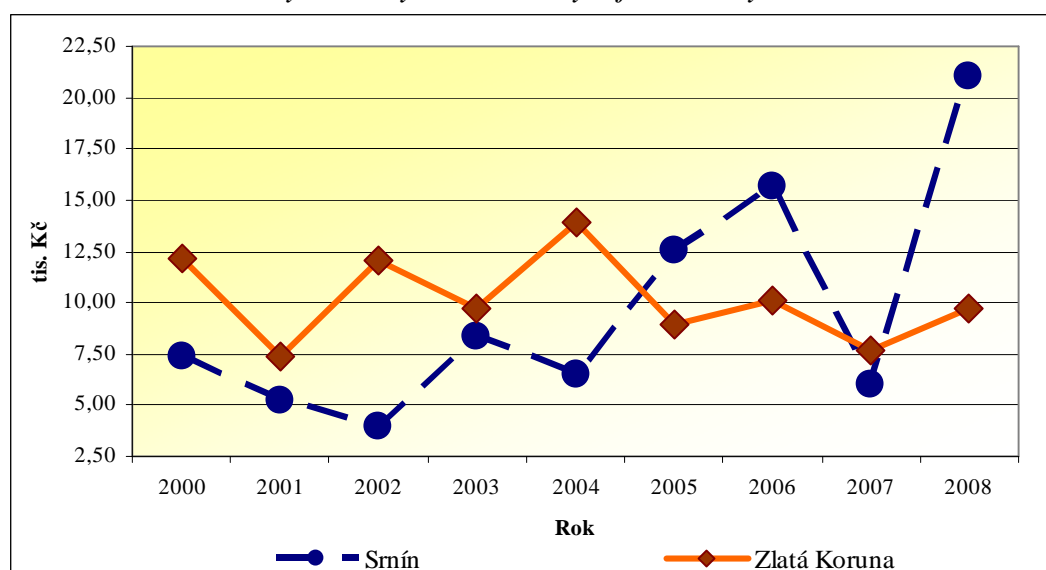
Tabulka č. 10: Celkové výdaje vynaložené na 1 obyvatele a 1 ha v tisících Kč

Rok	Srnín				Zlatá Koruna			
	Výdaje	počet obyv.	na 1 obyv.	na 1 ha	Výdaje	počet obyv.	na 1 obyv.	na 1 ha
2000	1 705	231	7,38	2,54	7 315	601	12,17	8,30
2001	1 189	226	5,26	1,77	4 848	658	7,37	5,50
2002	911	230	3,96	1,36	8 114	674	12,04	9,21
2003	1 879	225	8,35	2,80	6 587	680	9,69	7,48
2004	1 510	233	6,48	2,25	9 543	684	13,95	10,83
2005	2 901	231	12,56	4,32	6 251	700	8,93	7,10
2006	3 736	238	15,70	5,56	7 272	716	10,16	8,25
2007	1 537	257	5,98	2,29	5 470	717	7,63	6,21
2008	5 898	280	21,06	8,78	7 061	728	9,70	8,01
Celkem	21 266	2 151	9,89	3,52	62 461	6 158	10,14	7,88

Zdroj: Vlastní zpracování

V obci Srnín bylo vydáno na 1 obyvatele nejvyšší množství finančních prostředků v roce 2008 (výstavba chodníku) – 21,06 tis. Kč, dále pak v roce 2006 částka 15,70 tis. Kč (vybudování víceúčelového zařízení na hřišti) a v roce 2005 způsobilo zvýšení výdajů až k částce 12,56 tis. Kč budování a opravy místních komunikací. Celkový stoupající trend je graficky znázorněn níže.

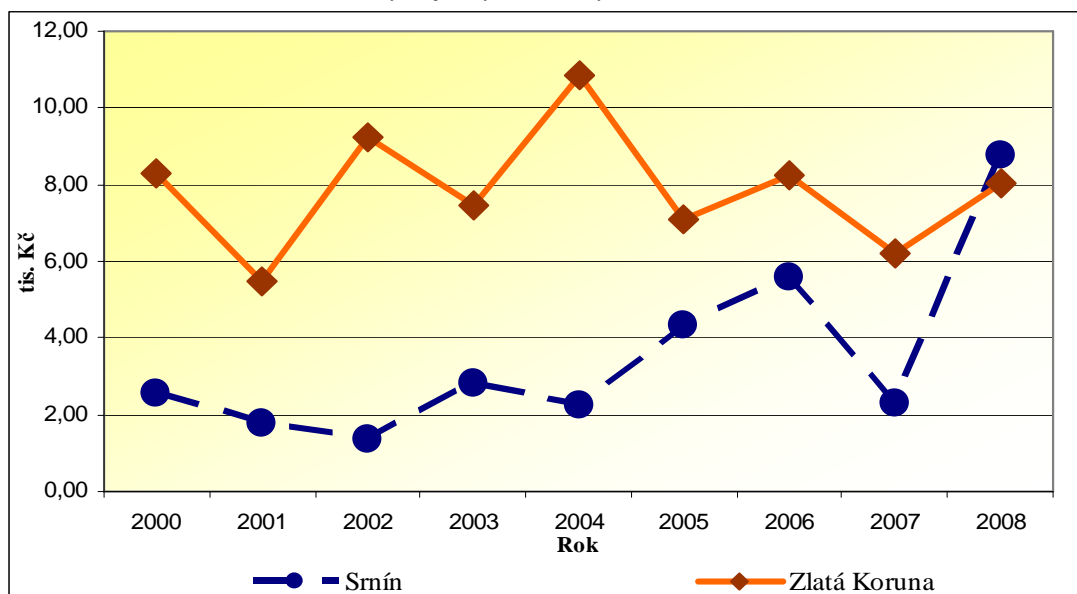
Graf č. 8: Porovnání vynaložených ročních výdajů na 1 obyvatele obce



Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj ročně vynaložených výdajů na 1 obyvatele Zlaté Koruny nemá oproti obci Srnín jednoznačně vzrůstající trend. Od počátku sledovaného období trend vzrůstá, ale od roku 2005 je klesající. Rovněž v obci Zlatá Koruna byly průměrné celkové výdaje na 1 obyvatele ovlivněny výší proinvestovaných prostředků, což dokazuje rok 2004 s nejvyššími průměrnými výdaji na 1 obyvatele 13,95 tis. Kč se současně nejvyšším objemem kapitálových výdajů 5.543 tis. Kč. Následují hodnoty 12,17 tis. Kč v roce 2000 a 12,04 tis. Kč v roce 2002.

Graf č. 9: Porovnání ročních výdajů vynaložených na 1 ha území obce



Zdroj: Vlastní zpracování

Posledními zpracovanými ukazateli vzájemného porovnání obou obcí jsou průměrné celkové výdaje na 1 obyvatele a průměrné celkové výdaje na 1 ha rozlohy území.

Tabulka č. 11: Průměrné výdaje za sledované období v tisících Kč

<i>Průměrné výdaje</i>	<i>Srnín</i>	<i>Zlatá Koruna</i>
<i>na 1 obyvatele</i>	9,89	10,14
<i>na 1 ha</i>	3,52	7,88

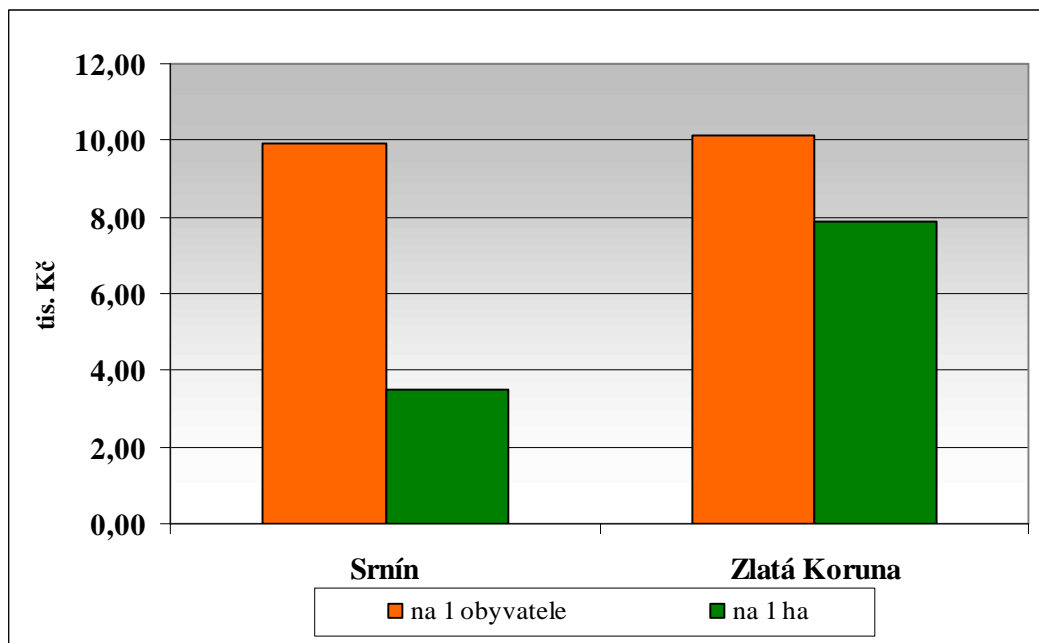
Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrně vynaložené výdaje obcí na jednoho občana za sledované roky nevykazují diametrální rozdíl (pouze 0,25 tis. Kč) a dokazují tak jejich vzájemnou srovnatelnost až rovnost při plnění úkolů územní samosprávy. Stejného výsledku porovnávání obou obcí dosahují také například stálá aktiva roku 2008 na 1 obyvatele ve výši 69,97 tis. Kč u Zlaté Koruny a u Srnína ve výši 68,28 tis. Kč (rozdíl pouze 1,69 tis. Kč).

V případě porovnání průměrných výdajů na jednotku spravovaného území je stav jiný. Obec Zlatá Koruna vynakládá dvakrát více finančních prostředků na rozvoj svého území než vynakládá obec Srnín. Tento zjištěný fakt odpovídá hustotě osídlení, kterou má Zlatá Koruna také téměř dvakrát větší a současně rozsáhlejšímu okruhu

zabezpečovaných činností, například provoz mateřské školy, správa bytového fondu, komunální služby a rozvoj a místní správa.

Graf č. 10: Porovnání průměrně vynaložených výdajů obcí za období 2000 - 2008



Zdroj: Vlastní zpracování

Grafem č. 10 jsou znázorněny rozdíly průměrných celkových ročních výdajů vybraných obcí regionu Český Krumlov, Zlaté Koruny a Srnína, vynaložených na jednoho obyvatele a na jednotku spravovaného území.

6. ZÁVĚR

Úkolem této bakalářské práce bylo zhodnotit a porovnat vývoj výdajů vybraných obcí regionu Český Krumlov. Pro naplnění stanoveného cíle byly vybrány obce okresu Český Krumlov, obec Srnín a obec Zlatá Koruna, které mají částečně společnou hranici katastrálních území. Základní údaje byly čerpány z obcemi poskytnutých výkazů o plnění rozpočtů, potřebné k hodnocení vývoje výdajů za období let 2000 až 2008, bilance sestavené za rok 2008 a další doplňující informace.

Nejprve byly zpracovány stručné charakteristiky a podkladové přehledy o příjmech a výdajích obou obcí, aby bylo možné hodnotit vývoj ročně vynakládaných finančních prostředků na jejich fungování a celkový rozvoj. Následně byly zhodnoceny vývoje výdajů za každou obec samostatně, analyzovány příčiny zjištěných trendů sestavených časových řad, struktura výdajů podle členění na běžné a kapitálové a výsledky převedeny do grafické podoby. V další fázi bylo provedeno porovnání vývoje výdajů u obou obcí.

Výsledkem dlouhodobého sledování vývoje výdajů u obou obcí je zjištění, že celkové hospodaření je závislé na vybraných příjmech a přijatých dotacích. Podle jejich výše mohou obce plánovat rozvoj svého území spočívající v kapitálových výdajích, které jsou investicí do budoucna, avšak při nutném zohlednění výše běžných výdajů, jenž jsou každoročně vynakládány na zajištění provozních činností obce. Zatímco celkové výdaje obce Srnín vykazují z dlouhodobého hlediska jednoznačně vzrůstající trend, u Zlaté Koruny je vývoj výdajů odlišný. Do roku 2004, kdy byly celkové výdaje za sledované období nejvyšší, je trend stoupající, od roku 2005 vývoj v kolísavém tempu spíše klesá. Analýzou struktury výdajů byla vysledována v obci Srnín i v obci Zlatá Koruna přímá závislost vývoje objemů celkových výdajů na výši výdajů kapitálových, vynaložených na pořízení nebo zhodnocení stálých aktiv obcí.

Ze závěrečného vzájemného porovnání průměrně ročně vynakládaných finančních prostředků, přepočítaných na 1 obyvatele, nebyl zjištěn výrazný absolutně vyjádřený rozdíl (rozdíl činí 250 Kč), což dokazuje srovnatelnost obcí při uskutečňování jejich poslání, plynoucího zejména ze zákona o obcích. Porovnání průměrných celkových

výdajů vynaložených na jednotku rozlohy spravovaného území rozdíl mezi obcemi prokázalo. Obec Zlatou Korunu stojí správa a samospráva jejího území dvojnásobné množství peněžních prostředků než obec Srnín, což odpovídá hustotě osídlení, kterou má Zlatá Koruna téměř dvakrát větší a rozsáhlejšímu okruhu zabezpečovaných činností.

7. SEZNAM LITERATURY

Odborná literatura:

BRŮNA, M.: *Veřejná správa (po startu reformy)*, Institut pro místní správu Praha, 2002

HAMERNÍKOVÁ, B.: *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, Eurolex Bohemia, Praha, 2000

KAMENÍČKOVÁ, V., PIROHANIČ, O.: *Výdaje obcí – porovnání vývoje a struktury obecních výdajů*: rubrika Ekonomika. OBEC & finance, 2008, listopad, s.27-29

KINŠT, J., PAROUBEK, J.: *Rozpočtová skladba v r. 2009*, ANAG, Praha, 2008

LORENC, J., KAŠPÁRKOVÁ, J.: *Rozpočtová skladba 2007 pro územní samosprávné celky*, M LORDY s.r.o., Polečnice, 2006

MARKOVÁ, H.: *Finance obcí, měst a krajů*, Nakladatelství ORAC, s.r.o., 2000

MELION, M.: *Finance územních samospráv*, H.K., Ekonomická a informační agentura, 2000

PEKOVÁ, J.: *Veřejné finance – úvod do problematiky*, 3. přepracované vydání, ASPI Publishing, s.r.o., Praha, 2005

PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*, GRADA Publishing, a.s., 2007

STUHLÍKOVÁ, H., KOMRSKOVÁ, S.: *Zdaňování neziskových organizací*, 5. aktualiz. vyd. [s.l.]: ANAG, spol. s r. o., 2007, ISBN 978-807263-391-3.

Právní předpisy (ve znění pozdějších předpisů):

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě

Příloha k vyhlášce MF č. 276/2009 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů

Elektronické prameny:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0312.xls,
21. 10. 2009

JIHOČESKÝ KRAJ: <http://www.kraj-jihocesky.cz>, 16. 12. 2009

KATALOG – MĚSTA, OBCE A VESNICE V ČR:
<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Srnin-536245>, 6. 1. 2010

OBEC SRNÍN: <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/kpr111.xml>, 16. 12. 2009

STÁTNI SPRÁVA: <http://www.statnisprava.cz>, 6. 1. 2010

VOTRUBA, Václav, et al. Zlatá Koruna je stále navštěvovanějším místem.
Zlatokorunský zpravodaj. 2009, roč. 19., č. 4, s. 1. Dostupný z [www: <http://www.zlatakoruna.cz>](http://www.zlatakoruna.cz).

WIKIPEDIA, okres Český Krumlov:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Český_Krumlov, 2. 1. 2010

ZLATÁ KORUNA: <http://www.zlatakoruna.cz>, 30. 12. 2009

Ostatní zdroje:

VÝKAZY O PLNĚNÍ ROZPOČTU obce Srnín a obce Zlatá Koruna za roky
2000 až 2008

ROZVAHY obce Srnín a Zlatá Koruna sestavené k 31. 12. 2008

8. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Tabulka s údaji o plnění rozpočtu obce Zlatá Koruna podle jednotlivých let od roku 2000 do roku 2008

Příloha č. 2: Tabulka s údaji o plnění rozpočtu obce Srnín podle jednotlivých let od roku 2000 do roku 2008

Příloha č. 1

**Skutečné výdaje Obce Zlatá Koruna dle výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu
ÚSC a DSO - FIN RO 2 - 12 M**

§ RS	popis / rok	stavy plnění rozpočtu k 31.12. v tisících Kč								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	Rozpočtové příjmy									
	Daňové příjmy	2 901	3 179	3 521	4 335	4 525	5 083	5 416	5 653	6 347
	Nedaňové příjmy	831	866	1 499	1 217	1 152	1 361	1 246	1 414	1 632
	Kapitálové příjmy	204	93	1 440	629	212	124	32	3	827
	Přijaté dotace	339	878	2 871	2 127	1 583	907	977	543	520
	Příjmy celkem	4 275	5 015	9 330	8 309	7 472	7 475	7 671	7 613	9 326
	Příjmy celkem po konsolidaci	4 263	5 004	9 179	8 146	7 446	7 448	7 644	7 581	9 292
	Rozpočtové výdaje									
10xx	Zeměděl., les.hosp.a rybářství	0	0	0	0	0	2	25	16	13
221x	Pozemní komunikace	118	92	69	1 486	568	463	655	943	878
222x	Silniční doprava	0	0	0	26	40	15	0	0	0
231x	Pitná voda	141	138	175	146	8	77	16	12	22
232x	Odvádění a čištění odpad.vod	63	923	88	164	1 701	1 026	714	473	210
233x	Vodní toky a vodohospod.díla	8	19	13	568	6	0	0	0	0
311x	Zařiz. předšk.vých.a zákl.vzděl.	284	470	388	397	406	337	460	463	664
33xx	Kultura, církve a sdělovací prostř.	119	204	56	123	76	123	106	154	172
34xx	Tělovýchova a zájmová činnost	62	28	17	53	152	292	113	188	215
361x	Rozvoj bydlení a bytové hospod.	3	57	5 050	269	191	612	959	221	819
363x	Komunální služby a územ. rozvoj	2 087	984	217	719	3 834	1 176	1 175	190	839
372x	Nakládání s odpady	114	122	162	192	206	146	214	232	295
374x	Ochrana přírody a krajiny	22	225	132	52	237	123	182	250	443
43xx	Soc.sloužby a spol.čin.v soc.zab.	1	1	48	1	1	1	1	1	1
551x	Požární ochrana	41	13	131	155	14	46	569	27	44
611x	Zastupitelské orgány	430	453	517	746	595	607	678	695	748
617x	Regionální a místní správa	3 821	1 120	1 043	1 488	1 456	1 165	1 368	1 553	1 653
62xx	Jiné veřejné služby a činnosti	1	1	3	2	2	2	2	2	2
63xx	Finanční operace	12	12	150	162	61	62	62	74	76
64xx	Ostatní činnosti	0	0	5	0	16	4	0	6	0
	Výdaje celkem	7 327	4 860	8 264	6 749	9 569	6 278	7 299	5 502	7 094
	z toho: běžné výdaje	3 181	3 075	3 159	6 110	4 026	4 143	5 338	5 054	5 983
	kapitálové výdaje	4 146	1 785	5 105	639	5 543	2 135	1 961	448	1 111
	Výdaje celkem po konsolidaci	7 315	4 848	8 114	6 587	9 543	6 251	7 272	5 470	7 061

Zdroj: vlastní zpracování dat obce Zlatá Koruna

Příloha č.2

**Skutečné výdaje Obce Srnín dle výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu ÚSC a
DSO - FIN RO 2 - 12 M**

§ RS	popis / rok	stavy plnění rozpočtu k 31.12. v tisících Kč								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	Rozpočtové příjmy									
	Daňové příjmy	995	960	1 136	1 301	1 329	1 606	1 472	1 929	2 238
	Nedaňové příjmy	82	132	98	123	72	136	88	130	92
	Kapitálové příjmy	96	0	1	34	1	0	5	0	7
	Přijaté dotace	155	137	20	524	171	907	1 341	350	207
	Příjmy celkem	1 328	1 230	1 255	1 982	1 573	2 649	2 906	2 409	2 543
	Příjmy celkem po konsolidaci	1 328	1 230	1 255	1 982	1 573	2 649	2 906	2 409	2 543
	Rozpočtové výdaje									
221x	Pozemní komunikace	44	24	13	61	384	1 483	155	194	4 940
222x	Silniční doprava	0	0	0	9	12	6	176	17	0
231x	Pitná voda	1	2	21	17	22	76	134	11	1
232x	Odvádění a čištění odp.vod	42	82	22	905	308	223	180	3	6
311x	Zařízení předšk.vých.a zákl.vzděl.	68	95	121	109	113	75	140	146	183
331x	Kultura	9	9	18	23	15	15	507	50	40
342x	Zájmová činnost a rekreace	215	3	17	266	22	104	1 559	193	17
363x	Komunální služby a územ.rozvoj	61	55	29	32	37	151	30	36	41
372x	Nakládání s odpady	34	46	51	41	47	41	50	63	83
374x	Ochrana přírody a krajiny	4	7	43	24	59	188	24	34	35
431x	Sociální péče a pomoc	0	0	0	0	9	15	7	3	3
551x	Požární ochrana	0	0	25	13	38	1	5	49	32
611x	Zastupitelské orgány	322	291	243	178	230	315	234	276	323
617x	Regionální a místní správa	906	562	309	190	203	182	524	435	184
639x	Ostatní finanční operace		12	0	6	8	10	9	9	9
640x	Ostatní činnosti		0	0	6	2	18	0	20	0
	Výdaje celkem	1 705	1 189	911	1 879	1 510	2 901	3 736	1 537	5 898
	z toho: běžné výdaje	1 092	862	892	711	1 140	1 061	1 157	974	979
	kapitálové výdaje	613	327	19	1 168	370	1 840	2 579	563	4 919
	Výdaje celkem po konsolidaci	1 705	1 189	911	1 879	1 510	2 901	3 736	1 537	5 898

Zdroj: vlastní zpracování dat obce Srnín